

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Perspective luminoase

Lucrările Plenarei lărgite a C.C. al P.M.R. din 3-5 decembrie a.c. au fost urmărite cu un deosebit interes de către oamenii muncii din țara noastră. Expunerea prezentată de tovarășul Gh. Gheorghiu Dej, care cuprinde o analiză profundă a rezultatelor obținute în dezvoltarea economiei naționale în 1959 și a sarcinilor pentru anul viitor, a fost primită cu adincă satisfacție și însuflețire de către oamenii muncii de la orașe și sate. Înfrățind rezultatele obținute în cursul anului 1959, expunerea oferă perspectiva dezvoltării continue a industriei și agriculturii în anul viitor, creșterea nivelului material și cultural de trai al celor ce muncesc.

Premizele necesare pentru dezvoltarea construcției economice și pentru atingerea unui ritm mai înalt în diferitele sectoare ale economiei se află în succesele dobândite de oamenii muncii în 1959. Datorită muncii însuflețite a clasei muncitoare și a întregului popor muncitor sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, planul anului curent va fi depășit la indicii de bază, realizându-se o creștere a producției de peste 10 la sută față de 1958. În tot cursul anului, au apărut și au fost puse în practică numeroase inițiative pentru o mai bună utilizare a mașinilor și utilajului, pentru reducerea consumului de materii prime, pentru creșterea productivității muncii și realizarea de economii. Numai la acest ultim capitol, vor fi obținute până la sfârșitul anului economii suplimentare de aproape 1 miliard 500 de milioane lei.

Bizuiindu-se pe inițiativa și pe capacitatea creatoare a maselor, partidul a dat indicații pentru alcătuirea planului de stat pe 1960 — parte integrantă din planul economic de 6 ani în curs de elaborare — pe baza unor indici noi, superiori, atît în ceea ce privește volumul producției, cît și în ceea ce privește ritmul de realizare a sarcinilor sporite. Pentru anul 1960, se prevede o creștere a producției industriale cu 14 la sută, dintre care producția mijloacelor de producție va înregistra un spor de 14,6 la sută, iar producția bunurilor de consum o creștere de 13 la sută. Va spori simțitor producția de oțel și laminate, de mobilă, țesături și încălțăminte.

În proiectul planului pe 1960 sînt prevăzute noi măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din iulie a.c. privitoare la continuarea îmbunătățirii a nivelului de trai. Ca urmare a dezvoltării economiei naționale, 160.000 de noi salariați vor fi ocupați în sfera producției. Veniturile populației provenite din sectorul socialist se vor mări cu peste 6,5 miliarde lei. Anul viitor, oamenii muncii vor primi 31.000 de apartamente noi, ceea ce reprezintă un spor de 50 la sută față de anul acesta.

Pentru realizarea acestui program de mari proporții, Plenara C.C. al P.M.R. a indicat un șir de măsuri pentru îmbunătățirea planificării și finanțării investițiilor, în vederea sporirii eficienței acestora. Plenara cheamă pe toți oamenii muncii din țara noastră să ridice și

mai sus steagul întrecerii socialiste pentru sporirea producției și productivității muncii, realizarea de noi economii pentru reducerea prețului de cost și a cheltuielilor de circulație, astfel încît să se obțină economii de circa 5,2 miliarde lei, de 3 ori mai mult decît în 1958. Planul pe 1960 prevede creșterea productivității muncii cu 11 la sută față de 1958. În această direcție, un rol important este menit să aibă creșterea indicilor de folosire a suprafețelor de producție existente. Numai pe seama îmbunătățirii agregatelor siderurgice se va realiza în 1960 un spor de producție de circa 70.000 de tone fontă, 170.000 tone oțel și 115.000 de tone laminate.

Urmărind dezvoltarea industriei pe linia necesităților reale ale economiei naționale, proiectul de plan acordă o deosebită atenție producerii de mașini necesare reutilării tehnice a întreprinderilor și mărfurilor ce sînt cerute pe piața internă.

Anul 1960 trebuie să însemne pentru agricultura noastră mărirea eforturilor în vederea obținerii unui spor continuu al recoltelor medii la hectar și, totodată, creșterea producției animaleiere. Investițiile în agricultură se vor ridica în 1960 la circa 4,4 miliarde lei, cu 25 la sută mai mult față de anul trecut. În zestrarea tehnică a agriculturii se va ridica la un nivel mai înalt cu cele 10.750 tractoare fizice, 12.000 semănătoare, 5.000 combine și alte mașini agricole ce vor fi livrate în anul viitor.

Agricultura noastră dispune de mari posibilități pentru creșterea animalelor, pentru sporirea simțitoare a producției de carne și lapte, la un preț de cost mai scăzut. Gospodăriile agricole de stat și gospodăriile colective trebuie să dezvolte în permanență șeptelul și să asigure furajele necesare, în primul rînd, porumbul însilozat. Plenara a arătat deosebita eficacitate economică a culturilor pentru porumbul de siloz și a cerut să se mărească simțitor suprafețele destinate acestei culturi. Calculele arată că la o suprafață de 1.000.000 ha cultivate cu porumb pentru siloz, obținindu-se o producție de 35.000-40.000 kg masă verde la hectar, s-ar putea obține triplarea producției actuale de lapte sau o cantitate de 1,4-1,6 milioane tone de carne.

Anul 1960 va însemna un nou pas înainte pe calea dezvoltării economiei naționale. În fața oamenilor muncii din industrie și agricultură se pun sarcini mari și de răspundere, pentru creșterea producției de bunuri materiale și pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor. Anul ce vine ne va aduce un important eveniment pentru viața tuturor oamenilor muncii — Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Român. În cinstea acestui eveniment, întregul nostru popor își unește și mai strîns forțele în jurul partidului, care ne călăuzeste pe drumul luminos al păcii și socialismului.

VEAC NOU

Anul XV

11 DECEMBRIE 1959

12 PAGINI, 1 LEU

49
(769)

Studenți din 47 de țări învață în U.R.S.S.

de K. Barikin
(pag. 3-a)

Itinerar uzбек

de Marcel Breslașu

Alma-Ata — o explozie de vegetație și lirism

de Octavian Paler
(pag. 6-7)

V. Tarasevici

Constructor de metro

Premiul I Medalia de aur la al doilea Salon internațional de artă fotografică al R.P.R.

Marea Visurilor își așteaptă Columbii...

Succesele științei și tehnicii sovietice în explorarea spațiului cosmic au modificat raportul dintre Univers și om. Ele au deschis drumul către țeluri pe care nu le-au putut concepe nici știința altor vremuri, nici fantezia mitică a popoarelor. Ele au făcut ca cititorul diurn al presei să poată găsi în paginile ei, inserate printre materialele obișnuite, o biografie și imagini detaliate ale bătrinei Selene. Nostalgicul astru al nopților senine a devenit un obiect de studiu practic...

Într-un interviu acordat unui corespondent al revistei „Uniunea Sovietică”, savantul Vladimir Sișorov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., specialist în radioelectronică, automatică și telemecanică, a declarat:

— Marea Visurilor și Golful Astronauților își așteaptă Columbii...

Analizînd rezultatele înregistrate de primul laborator cosmic, un savant de prestigiu conchide că Luna își așteaptă exploratorii pămînteni...

Mai mult decît prin sensul ei poetic și simbolic, fraza rostită de omul de știință sovietic este frumoasă prin semnificațiile și valoarea ei științifică imediată.

Aici, pe Pămînt, oamenii au botezat mările fiind în general seama de considerente practice, de caracteristici concrete: Mării Negre i s-a spus așa, datorită nuanțelor pe care le capătă apele ei, Marea Mediterană și Marea Nordului — de la poziția lor geografică.

Mării lor de la mii de kilometri depărtare ale Lunei, omul le-a dat denumiri poetice și simbolice: „Marea Visurilor”, „Marea Serenității”, „Marea Liniștii”... Și denumirile acestea, pe care omenirea le citește azi pe atlasul Lunei, au căpătat într-un timp nemaipomenit de scurt valoare de circulație a cuvintelor cu care se operează de foarte multă vreme. Este și acesta un semn al interesului uriaș, mereu crescînd pe care oamenii din toate colțurile pămîntului îl manifestă față de satele noastre naturale.

Mii și milioane de ani Luna a strălucit rece și enigmatic pe cerul care părea atît de departe, de neajuns, celor de pe Pămînt! Nici cele mai înaripate minți ale trecutului nu și-au putut imagina că într-o bună zi omul va creiona „după natură” craterelor tocite și — pare-se — stîNSE ale munților Lunei, imensele cîmpii selenare cuprinse între protuberanțele geologice.

Pe aceste cîmpii va poposi curînd omul. Nu mai este vorba de un vis, ci de o concluzie științifică.

Știința sovietică a desferecat porțile Pămîntului. Pe ele, omul triumfător pornește spre cucerirea infinitului.

L. S.

Această statuie, operă a unei tinere artiste letone, Guna Zvaigzne, se numește: „Spre Cosmos”. Figura tinărului — un uriaș cu mina ridicată — exprimă voința, forța, frumusețea spirituală și fizică a omului care supune Natura.

Calendar cultural 1960

Cu prilejul unei conferințe de presă ținute la Moscova la începutul lunii decembrie, Alexandr Kuznețov, prim-locțiitor al ministrului Culturii din Uniunea Sovietică, a expus liniile directoare ale activității culturale din cursul anului viitor.

Principala problemă care stă astăzi în fața regizorilor și actorilor sovietici este aceea de a oglindi cât mai veridic imaginea contemporanilor lor, bogăția și diversitatea realității sovietice. Un mare număr de teatre au în pregătire piese noi ca: „Poveste rusească” de Alexei Arbutov, „Vara, cerul e înalt” de Nikolai Virta, „Bucătăreasa” de Anatoli Sofronov, și „Un milion pentru un suris” de același autor, — toate cu subiecte inspirate din actualitatea imediată.

Aniversarea a 90 de ani de la nașterea lui Lenin — în aprilie viitor — va fi sărbătorită de teatrele sovietice prin sute de montări noi ale pieselor „Orologiul Kremlinului” și „A treia, patetică” de Nikolai Pogodin. Teatrul dramatic din Leningrad pregătește o piesă specială consacrată acestui eveniment.

În 1960 vor fi puse în scenă multe piese semnate de dramaturgi de peste hotare.

De altă parte, iau o tot mai mare amploare teatrele populare, create pe baza cercurilor de amatori. Aceste formațiuni vor prezenta cele mai bune spectacole ale lor pe scena Teatrului din Kremlin. Teatrul „Rustaveli” din Gruzia va prezenta pe stadionul Lujniki scene din „Oedip rege”, în care vor juca sute de actori și figuranți.

În ce privește cinematografia, în 1960 se vor produce în Uniunea Sovietică 142 de filme de lung metraj, dintre care două-trei mi vor fi turnate în studiourile din republicile unionale. Numărul cinematografeilor va fi sporit până la 100.000 în așa fel, ca și numărul spectatorilor să poată crește până la 4 miliarde pe an. E demn de subliniat că aceste cifre sînt superioare celor prevăzute de planul septenal pentru anul 1960. Cineaștii sovietici vor acorda prioritate acestor două teme: lupta pentru pace și dezarmare și cucerirea Cosmosului.

În lunile martie—aprilie viitor, la Moscova se va deschide o mare expoziție a pictorilor din Federația Rusă care va coincide, de altfel, și cu congresul artiștilor plastici. Pictorii ucraineni vor expune la Moscova în septembrie. Pentru octombrie 1960 este prevăzută o mare expoziție de textile. După cum, în cursul anului, vor fi organizate și un număr de expoziții de artă aplicată și decorativă.

Un număr de republici unionale și autonome își vor prezenta arta lor la Moscova: în aprilie va avea loc Decada daghestană, în mai aceea a R.S.S. Moldovenești, în august aceea a R.S.S.A. Osetine și în septembrie—octombrie aceea a R.S.S. Ucrainene.

Pentru 1960 sînt prevăzute apoi la Moscova două festivaluri internaționale: un festival de muzică și unul cinematografic.

La Londra a fost semnat un acord privind schimburile culturale, științifice și tehnice între U.R.S.S. și Marea Britanie.

Între altele, acordul prevede turnee în U.R.S.S. ale teatrului „Old Vic” și al Orchestrei filarmonice din Londra, organizarea unei expoziții de artă plastică britanică la Moscova și Leningrad etc. Din Uniunea Sovietică vor pleca în Anglia Orchestra simfonică și baletul din Leningrad și un ansamblu de cîntece și dansuri populare.

Un studiu despre romanul istoric francez

„Romanul istoric francez în epoca romantismului” — așa se numește ultima lucrare a istoricului literar sovietic Boris Reizov, recent apărută în editura „Goslitizdat”.

Autorul analizează procesele complexe care au marcat nașterea și evoluția romanului istoric francez, considerat atît sub raport teoretic cît și sub latura lui estetică. Avînd la îndemînă un mare număr de documente, destul de puțin studiate pînă acum, Reizov a depus o muncă minuoasă de cercetare și sistematizare pentru a descoperi, în noianul de lucrări și nume, un fir conducător al epocii.

Autorul studiază în amănunt romanele „Cinq-Mars” de Vigny, „Chouanii” de Balzac, „Cronica domniei lui Carol al IX-lea” de Merimee, „Bug Jargal” și „Notre-Dame de Paris” de Hugo, poemul istoric „Martirii” de Chateaubriand ș.a. Romanele uitate ale lui Victor Hugo sînt apreciate de Reizov într-o manieră nouă, originală și foarte documentată; după părerea autorului, opera celebrului scriitor francez poate fi socotită ca expresia cea mai caracteristică a mișcării sociale și literare din jurul anilor 1820.

Realitatea franceză, cu clocotul ei de idei și gusturi contradictorii, este mereu prezentă în lucrare, care în felul acesta dobîndește un caracter viu și concret, avînd și o valoare de document istoric. De altfel, conținutul lucrării e mai vast decît o arată titlul: subiectul ales presupunea un studiu al problemelor legate de romanismul francez și european. Dar ocupîndu-se de literatura secolului al

XVIII-lea și de estetica clasică, de opera „părintelui romanului istoric” Walter Scott, de filozofii și istoricii francezi din anii 1820, Reizov a studiat deopotrivă o sumă de probleme estetice fundamentale, mereu actuale ca: problema tradiției și a spiritului novalor, aceea a ficțiunii și a adevărului, a raporturilor dintre materialul autobiografic din opera literară și conținutul lui obiectiv, rolul temelor inspirate din actualitate în romantism, măiestria literară, forma și conținutul operelor de artă etc.

Studiul lui Reizov este astfel o prețioasă contribuție la istoria romanismului francez și mai cu seamă a romanului istoric.

Pe de altă parte, amploarea materialului studiat și precizia metodei folosite de autor fac ca lucrarea lui Reizov să însemne un real serviciu făcut artiștilor care se interesează de literatura franceză din sec. XIX cît și specialiștilor, istoricilor și criticilor literari.

L. Kremnev

Muncitoare

Minerul-poet

Pantelei Mahinia... Opinia publică sovietică a auzit pentru prima oară de acest nume în timpul celui de al III-lea Congres al scriitorilor din U.R.S.S. În cuvîntarea rostită de la tribuna Congresului, Nikita Sergheevici Hrușciov a vorbit cu multă căldură despre P. Mahinia, caracterizîndu-l ca un mare patriot, un poet muncitor care a știut să exprime gîndurile oamenilor muncii.

De atunci, mulți cititori sovietici au manifestat un viu interes pentru destiul neînfricatului revoluționar, al poetului mine. Lacunele care existau în cunoașterea biografiei lui încep acum să fie împlinite. Mai multe ziare din Ucraina, unde a trăit și muncit P. Mahinia, au publicat în ultimul timp materiale referitoare la el. Îndeosebi merită relevat un articol semnat E. Volosko și intitulat „A fost miner, simplu muncitor...”. Articolul a apărut recent în ziarul regional „Soțialisticeski Donbas”.

Din acest izvor s-a aflat că Pantelei Klimentievici Mahinia s-a născut la 28 iulie 1890 în satul Valiava, regiunea Cerkassk, într-o familie de țărani săraci. Din cea mai fragedă copilărie Mahinia a cunoscut astfel toate necazurile unei vieți fără bucurii, toate greutățile muncii forțate. În 1910 a plecat la Iuzovka, unde a început să lucreze în mină. Acolo s-a împrietenit cu Nikita Sergheevici Hrușciov — pe vremea aceea lăcătuș — care a fost cel dintîi auditor al poetului debutant. Cele mai multe din poeziile acestuia erau îndreptate împotriva țarismului și a religiei.

La Iuzovka, Mahinia a citit mult, și-a încropit o bibliotecă personală. Printre cărțile citite de el se numărau lucrări de Marx, Engels, Lenin, culegeri din opera lui Cernișevski, Dobroliubov, Tolstoi, Gorki.

În perioada cînd Donbasul a fost ocupat de trupele lui Denikin, Mahinia a activat în ilegalitate, apoi a plecat din Iuzovka, iar în 1919 s-a întors în satul natal unde a fost ales membru al Comitetului executiv al sovietului sătesc. Prin acțiunile lui, el și-a câștigat simpatia și dragostea celor săraci și și-a atras ura dușmanilor revoluției.

În mai 1921, un grup de bandiți contrarevoluționari a izbutit să pună mina pe neînfricatul erou și să se răfuiească crunt cu el. Așa a luat sfîrșit viața acestui fiu credincios al clasei muncitoare din Ucraina, a acestui luptător pentru cauza poporului.

Planurile „Mossovietului”

La 5 decembrie, cu prilejul Zilei Constituției sovietice, Teatrul „Mossoviet” a primit un dar somptuos, și anume o nouă clădire, special construită în Piața Maiakovski. Într-o convorbire cu un reporter de la „Literaturnaia gazeta”, regizorul Iuri Zavadski a declarat: „Nădăjduim că noua clădire va însemna și o nouă etapă în activitatea noastră. Vom căuta ca în fiecare spectacol, spectatorii să fie antrenati în acțiune, să participe la ceea ce se întîmplă pe scenă. Într-o anumită măsură am izbutit asta și în unele spectacole anterioare, dar acum dorim să aplicăm acest principiu mai consecvent și în special în „Răzvrătirea femeilor” — una din primele premiere ale actualității noastre. Aceasta piesă a unui înădr dramaturg danez este consacrată solidarității internaționale și luptei pentru pace...”

Ca și pînă acum, la baza repertoriului nostru vor sta piese sovietice, actualitatea sovietică. Am stabilit o colaborare creatoare cu Nikolai Virta. Se știe că am și pus în scenă „Zari necuprinse” de Virta iar acum repetăm piesa „Vara, cerul e înalt”, închinată oamenilor de știință, și intenționăm să montăm „Trei pietre de încercare”. Apoi avem în repetiție piesele „Cad frunzele” de Serghei Mihalkov, „Prima înțînire” de T. Silina și „Cele din urmă garoafe” de G. Ter-Grigorian.

Cele două date memorabile din 1960 — comemorarea a 50 de ani de la moartea lui Lev Tolstoi și împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Anton Pavlovici Cehov — vor fi sărbătorite de teatrul nostru prin spectacolul „Cadavru viu” și printr-o seară Cehov.

Întrebat dacă recenta vizită făcută în România se va oglîndi într-un fel în activitatea teatrului, Iuri Zavadski a declarat:

— Negreșit. Am vizitat România pentru a doua oară. Prietenia noastră cu spectatorii romîni s-a întărit și mai mult. Sică Alexandrescu, unul din cei mai buni regizori ai Teatrului Național „I. L. Caragiale”, va monta o piesă pe scena teatrului nostru, iar eu intenționez să colaborez la București cu teatrul românesc de care am amintit.

● Celebrul Teatru de operă „Covent Garden” din Londra a reluat spectacolul cu opera „Boris Godunov” de Musorgski. Criticii muzicali englezi socotesc spectacolul ca un mare succes, el fiind interpretat în întregime în limba rusă.

● În curînd, revista sovietică „Novii Mir” va publica pagini dintr-o nouă lucrare a lui Samuil Marșak, intitulată: „La începutul vieții” și consacrată copilăriei și adolescenței autorului.

● În cursul lunii decembrie, pe scenele teatrelor sovietice vor da spectacole artiști și colective artistice din mai multe țări, printre care balerina franceză Ludmila Tcherina, orchestra simfonică a Filarmonicii cehoslovace, alcătuită din 120 de persoane, Teatrul de dramă german din Hamburg, cîntăreții bulgari Liliana Vasileva și Nikola Nikolov etc.

● Revista „Drujba Narodov” își propune să publice în 1960 un mare număr de lucrări ale unor scriitori de frunte din Uniunea Sovietică și din țările de democrație populară, precum și ale unor scriitori progresivi din Occident și Orient. Cităm astfel romanele „În jur e numai stepă...” de Nikolai Virta, „Viața cu imprumut” de Erich Maria Remarque, schițe și reportaje de Konstantin Paustovski, Ianka Bril, Oles Gonciar, Mirza Ibrahimov, Emanuel Kazakievici, Vadim Kojevnikov, Iuri Naghibin ș.a., poezii de Louis Aragon, în traducerea Margaretei Aligher, versuri de Mihail Isakovski, Alexei Surkov, Nikolai Tihonov, Pavlo Ticina, Maxim Rilski, Zulfia, M. Tursun-Zade etc.

Tot în cursul anului 1960 revista va publica memoriile mareșalului V. I. Ciuikov: „De la Volga la Sprea”.

● Circul sovietic, care se află în turneu în Italia de la 30 septembrie, va continua să dea spectacole pînă la sfîrșitul anului. Pretutindeni, artiștii sovietici se bucură de un uriaș succes. „Cercul sovietic este aplaudat nu numai de spectatori, ci de întreaga Italie!” — a comentat un corespondent al revistei „Vie Nuove”.

● Ultimul număr din „Inostrannaia literatura” publică un fragment din nuela lui Eugén Barbu „Oaie și ai săi”, iar la rubrica de critică articolul „Noua literatură romînă” de Ovid Crohmălniceanu.

breve

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an 40 lei.

Economia mondială — direcții de dezvoltare

Diviziunea internațională a muncii este o sferă specială a diviziunii sociale a muncii. Adâncirea continuă a diviziunii internaționale a muncii rezultă din procesul obiectiv al dezvoltării economice a societății și al legilor economice care o guvernează.

Scopul producției, scopul dezvoltării forțelor de producție, caracterul diviziunii internaționale a muncii, sint determinate de caracterul relațiilor de producție. Economia mondială contemporană, fiind formată din două sisteme economice opuse, distingem diviziunea internațională capitalistă și diviziunea internațională socialistă a muncii. În afară de aceasta, există o diviziune internațională a muncii între cele două sisteme.

Diviziunea internațională a muncii în capitalism, poartă amprenta legilor specifice acestei orânduirii; procesul formării acesteia a avut la bază relațiile de dominare și de jaf ale unor țări asupra altora. E ușor de înțeles că piața externă a atras în circulația mondială a mărfurilor regiuni situate pe cele mai diferite trepte de dezvoltare a producției de mărfuri. Țările cu condiții de producție mai dezvoltate au beneficiat de înapoierea economică a regiunilor slab dezvoltate. Deci, forma principală de diviziune internațională a muncii în condițiile capitalismului, este diviziunea muncii între țările industriale și țările agrare producătoare de materii prime. Ea a contribuit la dezvoltarea forțelor de producție într-un mic număr de țări, cu prețul înapoiării celorlalte.

Economiiști burghezi înfățișează diviziunea internațională a muncii ca fiind condiționată exclusiv de influența mediului geografic și a condițiilor naturale și nu de condițiile sociale de producție. Fără îndoială, deosebirile dintre condițiile naturale au o anumită influență asupra diviziunii internaționale a muncii, dar condițiile naturale nu sint factorul hotărâtor. Cum s-ar putea explica altfel dezvoltarea extracției de cărbuni în Anglia și Statele Unite și nivelul coborât al extracției de cărbune din China pre-revoluționară, deși aceasta din urmă nu era mai săracă în zăcăminte decât primele două țări?

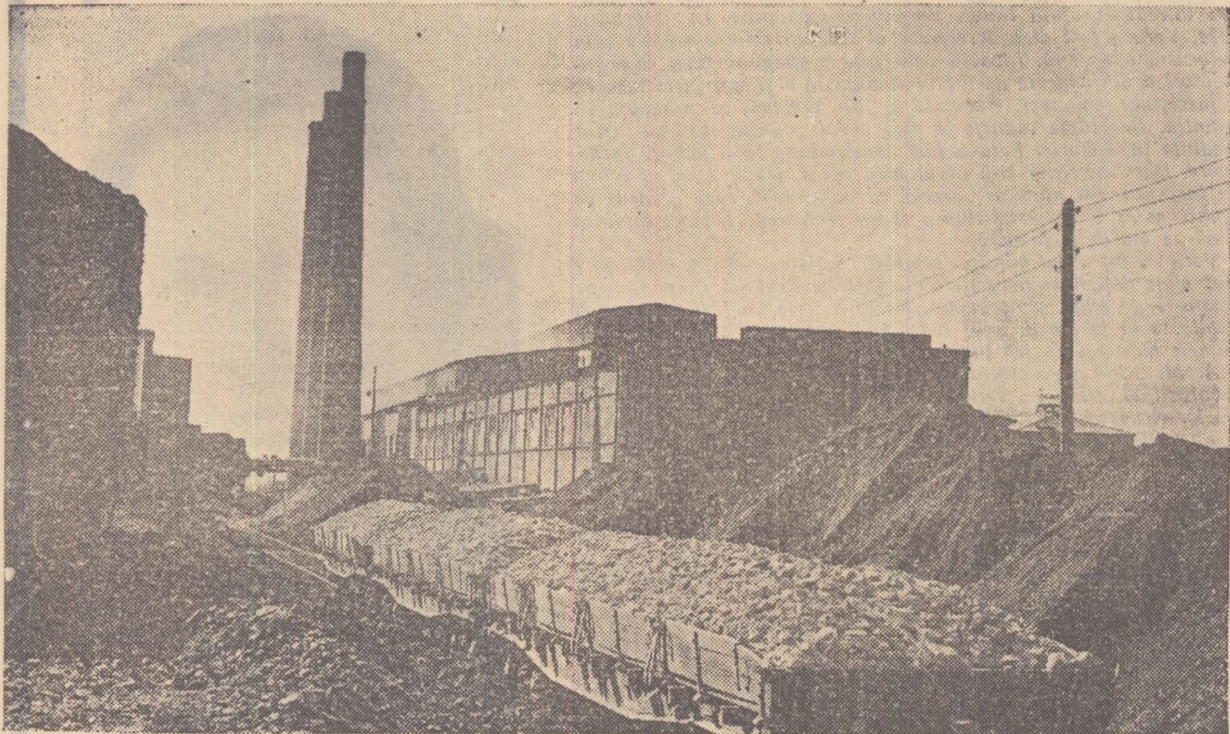
Diviziunea internațională capitalistă a muncii creează o prăpastie tot mai adâncă între statele capitaliste avansate, pe de o parte și țările slab dezvoltate din punct de vedere economic, pe de altă parte.

Fapt semnificativ, țările „slab dezvoltate” dețin 80 la sută din rezervele de petrol ale lumii capitaliste, 97 la sută din cele de minereu de fier, 82 la sută din cele de cupru etc. Dar în același timp se află în imposibilitatea de a-și dezvolta economia pe baza resurselor pe care le posedă. Conform unor date oficiale, venitul național al acestor țări este de 7 ori mai mic decât al celorlalte, iar aproximativ un miliard de oameni trăiesc tragedia subnutriției și a nesiguranței zilei de mâine. O caracteristică a țărilor dependente este împrumutul și rana industrială care lucrează pentru export, limitată exclusiv la extracția materiilor prime, este legată organic de economia țărilor mari. Izolarea de ansamblul economiei naționale și piediciile de care se lovesc celelalte ramuri industriale în tendința de a se ridica la nivelul ei atrag permanentizarea dependenței statului respectiv.

Exploatarea petrolului din Orientul apropiat și mijlociu oferă un exemplu convingător în acest sens. După unele evaluări, în Orientul apropiat și mijlociu se află 2/3 din rezervele mondiale de petrol. În ultimii 12 ani extracția de petrol a crescut de 6 ori, urmînd ca în 1966 să ajungă la 400 de milioane tone. Stipulațiile contractuale cu privire la participarea, în mod egal, a guvernelor țărilor arabe la profiturile marilor trusturi sint menite să înșele opinia publică. Căci se impart în mod egal numai profiturile obținute la extracția țiteiului brut. Marile beneficii se obțin, însă, de pe urma transportului, rafinării și vânzării petrolului — operațiuni efectuate exclusiv de către statele imperialiste și care duc la creșterea valorii petrolului de 50—100 ori.

Pe fondul acestei situații, cuvintele lui Marx, rostite acum 100 de ani răsună și mai convingător: „Abia cînd o mare revoluție socială va domina rezultatele epocii burgheze — piețele din lumea întreagă și forțele de producție moderne și le vor supune controlului comun al celor mai înaintate popoare, progresul omenirii va înceta să semene aceluși hidos idol păgîn care nu-și bea nectarul decât din fetele celor uciși”.

Previțiunea genială a lui Karl Marx a devenit realitate acum patru decenii: Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a deschis o nouă eră în dezvoltarea istorică a omenirii. Sistemul economic socialist, creat mai întîi într-o singură țară, a devenit modelul și nucleul de cristalizare a lagărului socialist. Sistemul mondial socialist este un sistem de relații de producție socialiste, care cuprinde și face legătura între economiile naționale ale mai multor țări. Pe măsura dezvoltării statelor socialiste, colaborarea lor economică capătă un caracter

Un gigant industrial: combinatul metalurgic Temir Tau (Kazahstan).

tot mai profund și multilateral. Diviziunea internațională socialistă a muncii se dezvoltă planificat, pe baza principiilor egalității, avantajului, ajutorului reciproc, pe baza respectării suveranității de stat. Diviziunea internațională socialistă a muncii este un instrument extrem de eficace pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru creșterea productivității muncii sociale și pentru ridicarea nivelului de trai al tuturor popoarelor din marea familie a lagărului socialist.

Caracterul nou, socialist al diviziunii internaționale stabilite între statele sistemului nostru se manifestă în faptul că o țară puternic dezvoltată din punct de vedere industrial, cum este Uniunea Sovietică, a devenit furnizor de utilaje pentru ramuri întregi ale industriei grele dintr-o serie de țări anterior înapoiate. Numai pînă la începutul anului 1956, U.R.S.S. a acordat țărilor democrat-populare împrumuturi pe termen lung însumînd peste 21 de miliarde ruble și a participat la construirea în aceste țări a unui număr de 446 de întreprinderi și peste 90 de secții și instalații diferite.

Țările socialiste își acordă un sprijin reciproc pentru dezvoltarea ramurilor de export în cadrul economiei lor naționale: R.D. Germană, de pildă, ajută țările socialiste să-și pună la începutul producției de mase plastice; R. Cehoslovacă ajută Polonia în dezvoltarea producției de cocs și penicilină cristalizată; Ungaria a ajutat Cehoslovacia și Polonia în asimilarea producției de aluminiu; țara noastră ajută țărilor democrat-populare la lărgirea extracției și prelucrării petrolului; Cehoslovacia ajută R.P. Cehoză să-și creeze o producție proprie de turbine de aburi; Polonia ajută țările democrat-populare la dezvoltarea industriei carbonifere etc. Un mare rol în organizarea diviziunii planificate a muncii între statele socialiste și în unirea eforturilor lor îl are Consiliul de Ajutor Economic Reciproc.

O pildă elocventă în această direcție este oferită de construirea conductei magistrale de petrol din regiunea Volgăi pînă în Ungaria, R.D.G., Polonia și Cehoslovacia, avînd ca obiectiv rezolvarea radicală a problemei aprovizionării acestor țări. Livrările sovietice de petrol pentru țările susamintite vor crește, între 1959—1965, de peste 3 ori și vor atinge aproximativ 15 milioane tone.

Coordonarea planurilor economice ale țărilor socialiste, pe baza specializării și cooperării producției, reprezintă o nouă formă de relații economice internaționale proprii socialismului. Ea are un rol deosebit de important în dezvoltarea bazei economice comune a sistemului socialist.

Lichidarea, în cadrul sistemului socialist, a împărțirii țărilor în state agrare furnizoare de materii prime și state industriale, presupune ca în fiecare țară să existe un anumit complex de ramuri industriale, inclusiv industria constructoare de mașini, care să corespundă necesităților și posibilităților naționale.

Astfel, de pildă, dacă pînă la război țara noastră era nevoită să importe 95 la sută din mașinile și utilajele necesare, încă în 1957 țara noastră și-a putut satisface, pe seama producției naționale, 81,2 la sută din necesitățile de utilaj industrial. Istoria nu cunoaște un asemenea exemplu, ca o țară mică, bogată în zăcăminte petrolifere, să posede și o industrie proprie de utilaj petrolifer. Astăzi, țara noastră produce utilaj petrolifer și minier, tractoare grele și alte mașini complexe nu numai pentru necesitățile interne, ci și pentru export.

Dezvoltarea sistemului socialist pășește într-o etapă nouă, caracterizată prin împrejurarea că Uniunea Sovietică a intrat în perioada construcției desfășurate a comunismului, iar celelalte țări se află pe o treaptă sau alta a dezvoltării socialismului.

Lărgirea continuă a legăturilor dintre țările socialiste, realizarea unor forme tot mai perfecționate de colaborare contribuie la sporirea eficacității eforturilor creatoare din fiecare țară în parte și accelerează dezvoltarea sistemului socialist în ansamblu. În același timp, adâncirea diviziunii internaționale a muncii sporște pulberea economică a lagărului socialist și lărgeste în același timp baza economică a relațiilor pașnice, reciproc avantajoase dintre cele două sisteme mondiale.

A. Onulescu

Studenti din 47 de țări învață în U.R.S.S.

Convorbire cu M. A. Prokofiev, locțiitor al ministrului Învățămîntului superior

La etajul al nouălea al Universității din Moscova, în apropierea unei din sălile de cursuri am întîlnit un grup de tineri străini. „Eu sint din Bandung”, mi s-a prezentat unul dintre ei.

— În U.R.S.S. studiază mulți tineri străini? — I-am întrebant pe M. A. Prokofiev, locțiitorul ministrului Învățămîntului superior și mediu de specialitate al U.R.S.S.

— Succesele grandioase dobîndite de știința sovietică au sporit popularitatea școlilor noastre superioare în întreaga lume — a răspuns M. Prokofiev. A studia ori a-și desăvirși studiile în Uniunea Sovietică, constituie astăzi o dorință arzătoare pentru mulți tineri. Primim numeroase scrisori de peste hotare. Conținutul lor poate fi rezumat în câteva cuvinte: „Vreau să studiez în U.R.S.S.”. Iată, de pildă, una din aceste scrisori. A fost expediată din Sudan. Autorul ei, Levis Nașid Bulis, scrie că ar dori să se înscrie la facultatea de fizico-matematici a Universității din Moscova.

În prezent, în Uniunea Sovietică învață studenți din 47 de țări — din Afganistan, Birmania, India, Indonezia, Irak, Iran, Republica Arabă Unită, S.U.A., Sudan, Ceylon, Franța, Danemarca, Anglia, Tunis, Nepal, Nigeria, Ghana ș.a.

Cei mai mulți tineri vin din țările de democrație populară. Anul acesta, în institutele noastre urmează citeva mii de studenți și aspiranți din China, Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria, R.D. Germană, România, Ungaria, Albania, R.D. Vietnam, R.P.D. Coreeană, Mongolia.

— Cum se realizează schimburile de studenți?

— Mai întîi trebuie subliniat că și studenții sovietici studiază în institute de învățămînt superior din străinătate. Institutele noastre au încheiat convenții cu multe instituții superioare din străinătate în vederea schimburilor de studenți și aspiranți. Sintem pentru legături științifice multilaterale și, îndeosebi, pentru schimbul de studenți. Aceasta contribuie la îmbunătățirea înțelegerii reciproce, la întărirea prieteniei dintre popoare.

Universitatea de stat din Moscova a încheiat convenții cu universitățile din Berlin, Varșovia, Praga ș.a. A început schimbul de studenți cu universitățile din S.U.A. Anul trecut, 22 de studenți și aspiranți din S.U.A. au urmat cursurile a două universități sovietice, iar un grup de studenți și aspiranți sovietici au studiat în institutele americane.

De curînd a fost încheiată convenția de colaborare și schimb în domeniul științei, tehnicii, învățămîntului și culturii pentru perioada 1960—1961. Convenția prevede ca studenți americani să urmeze în mai multe institute sovietice. Printre aceste universități se află cele din Moscova, Leningrad, Kiev, Tașkent. Un mare număr de studenți sovietici va urma cursurile universităților americane din Columbia, Harvard, Yale și Indiana.

— Desigur, schimburile între universitățile sovietice și străine nu se limitează la studenți.

— Firește că nu. Știința sovietică se bucură de o înaltă prețuire. Putem spune fără exagerare că nivelul științei noastre în anumite domenii constituie un etalon pentru oamenii de știință din străinătate. De aceea ei au început să vină tot mai des în Uniunea Sovietică. Numai la Universitatea din Moscova au venit în ultimii trei ani pentru specializare peste 500 de cercetători științifici din diferite țări. Unii dintre ei își fac aspirantura în U.R.S.S., alții își pregătesc lucrările de doctorat și le susțin în fața profesorilor sovietici.

Oameni de știință sovietici sint invitați să țină lecții și conferințe în universitățile din străinătate.

La rîndul-le, și universitățile sovietice își pun catedrele la dispoziția profesorilor străini. În ultima vreme au ținut lecții în institutele sovietice profesorii En Ci-la (China), A. Todd (Anglia), F. Braudelle (Franța), Van Flacke (S.U.A.). O interesantă conferință despre „Agricultura S.U.A.” a fost ținută de profesorul Harris, de la universitatea din Chicago.

K. Barikin

S-a născut în 1903, în 1920 a intrat în Comsomol și și-a înclinat întreaga viață cauzei Partidului Comunist. În februarie 1924, Vera a fost aleasă secretar al C.C. al Comsomolului din Belorusia apuseană. Intensa activitate propagandistică și organizatorică desfășurată de tinăra comunistă a stîrnit furia turbată a fasciștilor polonezi. Horujaia a fost arestată și aruncată în temniță. Dar toate cazurile la care a fost supusă nu i-au frînt credința în victorie. Fata a fost condamnată la 6 ani de închisoare. Dar fasciștilor le-a părut prea puțin. După 2 ani și 8 luni au înscenat așa numitul „proces al celor 133” care a făcut pe atunci mare vîlvă, implicînd-o și pe Horujaia. Noua sentință suna: 8 ani de închisoare.

Vera i-a înfruntat mîndră, semeață. Scrisorile ei din închisoare sînt pline de devotament fierbinte față de Partidul Comunist, de dragoste de viață și optimism. Parte din ele au fost strinse și publicate în volum în anul 1931. Din motive de conspirativitate numele autoarei nu era indicat.

A. M. Gorki a salutat-o cu entuziasm pe autoarea cărții și pe tovarășii ei. Despre „Scrisori libere” a scris cuvinte calde și N. K. Krupskia, într-un articol publicat în „Pravda” din 29 august 1932. Născăda Konstantinovna sublinia că în fiecare rînd din aceste scrisori bate inima fierbinte a unui om cu o voință de fier, a unui revoluționar neînfricat, a unui luptător pentru cauza clasei muncitoare.

Dar Vera Horujaia a plătit un greu tribut regimului de închisoare. Sănătatea ei s-a șubrezit, o boală grea s-a abătut asupra-i. Guvernul sovietic a făcut demersuri ca s-o salveze pe înflăcărata revoluționară. Și ea a revenit în patria sovietică pe care o iubea atât de mult și a devenit un constructor activ al socialismului.

În ajunul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Vera Horujaia se ocupa pe activitatea de propagandă la Telehăni și Pinsk. Ea a întâmpinat atacul mișeleșc al fasciștilor cu bărbăție, cu stăpînire de sine, ca un luptător călit. Deși însărcinată în luna a șasea, a luat parte împreună cu soțul ei la crearea unuiu dintre primele detașamente de partizani din țară. Soțul ei, activistul de partid Serghei Kornilov, a căzut ca un viteaz în înțeleștarea cu fasciștii. Vera a îndurat și lovitura aceasta cu bărbăție, ca un luptător adevărat.

Conducerea detașamentului i-a încredințat apoi misiunea dificilă de a trece linia frontului și a raporta situația la C.C. al Partidului Comunist din Belorusia. Văzînd de multe ori moartea în față ea a îndeplinit cu cinste și această însărcinare și a plecat la Moscova.

Dur n-a stat multă vreme în spatele frontului. Cu toate că femeile cu copii mici nu erau ținute în activitatea ilegală, ea a reușit să obțină să se facă o excepție. Lăsîndu-și băiatul și fetița în grija mamei și a surorii ei, Vera Horujaia a trecut din nou linia frontului cu o misiune de partid. Bogata ei experiență de il galistă a fost de mare ajutor comuniștilor din Vitebsk, care în acele zile grele duceau o luptă crîncenă cu ocupanții fasciști.

În 1942, la începutul lui noiembrie, călăii fasciști au izbit să pună mîna pe înflăcărata patriotă sovietică. Torturile cele mai cumulate n-au putut s-o facă să vorbească. Și a murit eroic, așa cum eroică i-a fost scurta dar clocoțitoarea viață de luptătoare comunistă.

Reproducem una din scrisorile Verei Horujaia, scrisă în timpul războiului.

VERA HORUJAIA ȘI SCRISORILE EI

Vă mai aduceți aminte, tovarăși, de strada Proviantskaia din Minsk? Fără îndoială că da. O văd ca acum — dreaptă, nesfîrșită, cu case scunde, cu livezi și grădinițe de flori, todeauna plină de larma glasurilor de copii și de ciurpîntul vesel al păsărilor. Era o stradă retrasă, la marginea orașului... Drăguța, drăguța stradă Proviantskaia! Asemenea străzi există în orice oraș de-al nostru: la Mognilev și Borisovo, la Slutsk și Baranovici, la Belostok și Gomel.

Durerea grea mi se infirge în suflet ca o ghiară, ura îmi aprinde inima: străzile noastre și orașele noastre, drumurile noastre și satele noastre, ogoarele noastre și pășunile noastre, toată Belorusia noastră însoțită e în miinile dușmanului necruțător. În pietele preschimbate în ruine se înalță spînzurătorii. Pe străzile distruse se plimbă înși inarmați cu puști automate, înși pe care îi urăsc; fiecare pas al lor răsună dureros în inima mea. Cu cizmele lor potcovite calcă sufletul meu, îl strivesc cu șenilele tancurilor, sfîrtecă cu bombele, cu obuzele, sufletul meu, Belorusia mea.

Pe acolo înfloresc acum luncile care privesc cu florile lor albastre, triste, ca niște ochi mirați de copil, de parcă ar vrea să întrebe: de ce-i atîta durere, atîta mîhnire în Belorusia noastră? Pe malurile riurilor a înflorit mălinul, dar copiii zglobii nu mai vin să-i culegă florile, sub tufele lui nu se mai sărută, nu mai rid îndrăgostii: copleșit de durere, mălinul își risipește pe jos bobîțele albe, fiindcă nu mai vrea să înflorească, să răspîndească mireasma-i atât de gingașă.

...Îmi amintesc cum au intrat în orașul meu natal în anul 1918. Era dimineață și noi, copiii, ne aflam la școală. Deodată s-au auzit acordurile unui marș. Erau vremuri tu-buri și muzica suna straniu, nelalocul ei. Am alergat toți la fereastră, împreună cu învățătorul, și am înlemnit: ce fel de armată mai era și asta? — E armata kaiserului, a împăratului german — își dădu seama învățătorul.

— Cum? Vai! Ah! — am exclamat noi și am început să ne inghesuim și mi tare la fereastră.

Iar soldații străini treceau prin piață cu pas egal, sigur, fără să bage în seamă lumea înconjurătoare. Tromboanele de alamă zberiau asurzitor un marș victorios. Și era în toate atîta înjosire, — încît în ciuda celor 14 ani ai mei, în ciuda călătării mele de delegată a clasei și de președintă a comitetului școlar, n-am mai putut răbda și cuprînsă de un val de furie nepuțincoasă, de durere, de rușine, am izbucnit în plîns.

N-am să uit niciodată lacrimile acelea. Mi-au ars sufletul lăsînd urme adînci.

Mai bine văduvă de erou decît soție a unui laș!

Și iată-le din nou pe lepădăturile hitleriste, care s-au ridicat întru apărarea întinericului, pe pămîntul meu drag.

Chiar din prima zi a invaziei fasciste pe teritoriul sovietic, împreună cu soțul meu am luat arma în mînă și i-am spus lui Serghei:

— Dacă ai să fii laș, să știi că am să te scot din

*) Introducerea și scrisoarea Verei Horujaia pe care le publicăm în această pagină au apărut în „Pravda” din 25 noiembrie a.c.

inima mea, am să te urăsc!

El m-a îmbrățișat tare, bărbătește, și mi-a spus zîmbind:

— Ai să vezi!

Războiul trezise în el un nou val de forță, energie, inițiativă. Devenise patcă dintr-o dată mai înalt și din prima clipă s-a pus pe treabă fără să știe ce-i somnul, ce-i odihna. Știa ce are de făcut și încrezător în forțele lui, hotărît și îndrăzneț, răspîndea în juru-i calm și credința neclintită în victorie, de care era atîta nevoie în acele zile furtunoase, întunecate. Iubea viața cu patimă, îi știa gustul și prețul. Călca pe pămînt, apăsător, sigur, se pregătea să trăiască în voie bună, cu rost, făcea mereu planuri, visa la viitor. Dar cînd s-a trezit față-n față cu războiul, nu s-a speriat, n-a dat înapoi, ci s-a consacrat cu trup și suflet cauzei sfînte a apărării Patriei.

— Dacă trebuie să luptăm, o să luptăm.

„Jelezneak viteazul
A căzut răpus în sleep”.

Nu știa iubitul meu că vorbele acestui cîntec au să i se potrivească și lui într-o zi...

Îl văd ca acum pe tovarășul K. (V. Z. Korj — Erou al Uniunii Sovietice, fost comandant al unității de partizani, acum președinte al colhozului „Partizanski Krai” din regiunea Brest. N. R.), om cu două ordine și 20 de ani de luptă, care a văzut de sute de ori moartea în față; stătea în fața mea pierdut, stîngaci, copleșit și repeta:

— Nu te speria, nu plînge... Trebuie să te cruți.

Buzele îi tremurau, lacrimile i se prelingeau pe obraji, dar nu le simțea, nu le băga în seamă.

— Nu te pierde cu firea, draga mea...

— Spune-mi tot, Am să rezist... Spune odată! — i-am cerut.

Tot singele mi se scursesese din inimă care devenise dintr-odată rece, rece... Știam, dar nu-mi venea să cred, nu puteam să cred, să-mi închipui. „Nu se poate!” strigam fără glas, cu sufletul sfîșiat.

— A luptat ca un erou... și a căzut ca un erou... Poți să fii mîndră de el...

Peñru o clipă am închis ochii, în jurul meu totul începuse să se învîrte, să se întunece.

Detașamentul se pregătea de drum.

— Plec și eu cu voi!

Comandantul a vrut să-mi spună ceva, să protesteze, dar cînd mi-a întîlnit privirea și a cîlit în ea, odată s-a apîrit și a dat ordin:

— Să meargă într-o mașină închisă!

Tovarășii s-au strîns tăcuți și mi-au făcut loc. Mașina porni scrișnînd din incheieturi. Cerul tremura de duduital puternic al avioanelor, undeva pe aproape păcăneau sec puștile automate. Partizanii începură să vorbească încelîșor despre lupta abia sfîrșită, iar urechea mea prindea lacomă numele atât de drag care venea des pe buzele lor. Iubitul meu căzuse într-o înțeleștare inegală, purtîndu-și viața în frunte, ca pe un steag de luptă, și ducînd după el și pe alții. Cu singele lui curat și fierbinte a stropit pămîntul tău Belorusie, pămîntul tău sfînt, apărîndu-te de primejdia ocupației străine.

...Mi-am adus aminte de cuvintele aspre, necruțătoare pe care le rostise Dolores Ibaruri: mai bine văduvă de erou decît soție a unui laș, — și am înțeleș atunci, într-un chip nou, sensul lor. Am înțeleș că tu, Belorusia mea, îmi ești mai scumpă decît orice pe lume, că din dragoste pentru tine îmi pot tăia ori-cînd inima în bucăți, pot fi mai tare decît mine însămi.

Mi se întîmplă uneori să ies din casă, mai devreme, mai cu seamă în diminețile frumoase de vară, cînd totul respîră bucurie și pare că înalță înnuri de laudă naturii. În astfel de clipe mă încearcă un dor nestăvilit de fugă, de ris, de visare, de parc-aș fi iar copil.

O dispoziție similară mă încerca și luna trecută, în timp ce mă îndreptam spre tribunal. Cînd am intrat în birou,

numai doi ani; problemele unității morale, la care părinții nu se gîndiseră la momentul convenit, o interesau mai puțin decît păpușa sau elefantul pe roțile cu care se juca. Și astfel, fetița, care avea nevoie pur și simplu de atenția, de dragostea părinților ei, nici nu bănuia ce primejdie o păștea.

Ascultînd tiradele pe care luli le debita cu un aer foarte sigur de el, mi-am amintit de vorbele lui Makarenko: „Un-

Insemnările unui judecător

ca de obicei i-am cerut secretarei lista proceselor din cursul săptămîinii.

— Sper că sînteră scutiți de procese de divorț?

— Dar de ce? — m-a întrebat uimită tinăra secretară.

— Păi, nu te ulți afară, ce soare frumos? Pe un timp ca ăsta oamenii ar trebui să se iubească, nu să divorțeze.

— Da, mi-a răspuns se-cretară, și totuși...

...După care, mi-a depus pe birou un teanc de dosare, meticolos aranjate.

Da, într-adevăr... cu toate astea, cetățeană K. vroia să divorțeze; de comun acord, soții L., nu mai vroiau să-și continue viața împreună, iar cetățeanul V. se hotărîse să-și părăsească fiul și nevasta „pentru deosebire de concepții în ce privește viața”, deosebire de care și-a dat seama după... douăzeci de ani de conviețuire.

Nouă, judecătorilor, nu ne face nici o plăcere să pronunțăm sentințe de divorț. De aceea, ne străduim să salvăm familia, unitatea ei. Ne-o cere de altfel și legea, ca o datorie a noastră.

lata-i, în fața mea, pe soții Pavlov, „siguri pe experiența lor de viață de familie”.

Povestea dragostei lor poate încăpea într-o pagină de caiet; s-au cunoscut într-o seară, la niște prieteni. El, luli, a fost fermecat de silueta elegantă, de fețișoara ei drăgălașă; pe stradă a băgat de seamă că trecătorii o urmăresc cu priviri admirative. Dînsa, Raisa, a fost cucerită de veselia, de mintea lui ageră. După o lună s-au căsătorit.

Nu aveam nici un motiv să aminăm căsătoria, a declarat luli la judecată. Ni se părea că ne iubim.

Nu mult după căsătorie, însă, tinărul soț a băgat de seamă la Raisa niște trăsături pe care trecătorii nu le puteau observa, dar asupra cărora prietenii îi atrăseseră luarea aminte. Educația ei o grădiniță de copii, Raisa se arăta a fi o gospodină fără cusur, o mamă model, dar lipsită de orice alte preocupări.

În loc s-o îndemne să îndrăgească cititul, s-o îndrume spre muzică, soțul a ales calea certurilor, insultelor. Dînsa se mulțumea să plîngă, fără să facă vreun efort spre a schimba starea de lucruri. Nici nu știa ce a-

face și, de ce n-am spune-o, un soi de mindrie o împiedica să acționeze. Se înțelege, aceste lucruri depășeau puterea de înțelegere a fetiței lor Irocika, în vîrstă de

tu! nu-l cumpărăm fără să ne convingem mai întii dacă-i bun, dar simțămintele le admitem cu toată buna credință”.

De ce n-am pronunțat divorțul? Pentru că mijloacele prin care poți repara o greșală sînt multe. Familia înseamnă un sever examen de fidelitate, solicitare, noblețe a simțămintelor și acest examen trebuie trecut cu succes, fie chiar și numai pentru copil. Nu încăpea nici o îndoială, amîndoi o iubeau pe Irocika. Să mai încerce un an, doi; era un caz în care trebuia creată această posibilitate de recurs.

...Inginerul - constructor Galin avea, cum se spune, o situație frumoasă. Avusese parte, însă, în viața și de o vreme cînd nu poseda nici mașină, nici locuință, cînd trebuia să facă economii chiar și la mincare, cînd n-avea nici măcar loc beajuns să adăpostească leagănul copilului. În epoca cea depărtată, epoca anilor de studenție, nu dădea îrsă nici o însemnătate acestor amănunte. Era îndrăgostit foc de tinăra lui soție, își adora munca. Locuia la cămin, beu ceaiul (ah, ce slab era!) cu pesmeți, îl citeau împreună pe Roman Rolland și se socoteau cei mai fericiți oameni din lume.

— Ești capabil, chiar foarte capabil, îi spuneau profesorii, trebuie numai să muncești din toate puterile.

Și el muncea, muncea zi și noapte. Pentru ca să poată învăța liniștit, soția și-a întrerupt studiile, mai ales că născuse un copil. Cînd avea timp liber bătea la mașina de scris ca să sporească într-o oarecare măsură bugetul familiei. Cu-ncetul, aproape pe nesimțite, s-a văzut prînsă cu totul de treburile căminului. Era totuși deșteaptă și capabilă, și-și dădea bine seama că renunțase la un lucru foarte important, la un lucru fără de care viața devine plictisitoare, lipsită de farmec.

— Ei, prostii, o mîngîia soțul. Ești drăguță, eu te iubesc. Ce mai vrei?

După ce a terminat institutul, Galin a fost repartizat pe un mare șantier, în Siberia. Frigul, u-mezeala, noraiul, podeaua de lut bătătorit, lampă cu gaz, n-au descurajat-o de fel pe tinăra soție. Nimeni n-a auzit-o vreodată plîngîndu-se. Mai tirziu au fost mutați pe un alt șantier în Ural. L-a urmat din nou. Și așa s-a scurs toată viața lor. De cite ori nu l-a îmbărbătat în clipe grele,

Lidia Verzulova

(continuare în pag. 11-a)

Să vorbim despre fericire

Într-o seară din vara trecută am întâlnit la New York, un om înalt și staturat. Avea o infățișare zveltă și pe nas purta o pereche de ochelari cu ramă de baga.

Era dramaturgul Arthur Miller.

Tocmai atunci, piesa lui — „Moartea unui comis voiajor” — se bucura de succes la Leninograd. Acum a venit rindul Teatrului de artă din Moscova s-o pună-n scenă.

Eroul piesei, Willy Loman, voiajor al unei firme comerciale, a așteptat toată viața un miracol care să-l ajute să atingă, el, sau măcar feciorii lui, „marele țel al tuturor”, să ajungă „un cineva” și, întemeind o afacere comercială pe cont propriu, să trăiască fără griji. Willy Loman era încredințat că un om cu oarecare farmec personal și cu inițiativă trebuie nepărat să izbutească în viață. Dar, în ciuda acestor calități, el nu „a reușit” niciodată. Și în pragul bătrâneții, s-a văzut zvirlit, pur și simplu, în stradă pradă mizeriei: firma la care lucra nu avea ce face cu un comis-voiajor bătrân.

Drept care Willy Loman a luat o hotărâre supremă. A dat drumul mașinii cu viteză maximă și s-a prăbușit într-o prăpastie. Moartea i-a fost fulgerătoare. Și abia atunci i-a suris „norocul”: familia a primit din partea Societății de asigurare prima la care avea dreptul pentru ca, astfel, urmașii să poată întemeia — în sfârșit — mult visata afacere.

În seara cea, la New York, am vorbit cu Arthur Miller despre soarta eroului lui și despre fericirea omului.

— Dar la Moscova cum își închipuie oamenii reușita în viață și fericirea? — m-a întrebat Miller. Cum tratează arta voastră, teatrul vostru acest subiect?

Încercind să răspund la această întrebare, mi-am adus aminte de povestea colonelului Voropaiev, istorisită, la vremea ei, de către un mare scriitor sovietic, Piotr Pavlenko, într-un roman intitulat: „Fericirea”. Era, deci, chiar subiectul care ne interesa. Iar eu lucrasem la adaptarea cărții pentru un teatru din Moscova.

DRUMUL LUI VOROPAIEV

Viața lui Willy Loman se sfârșește, în piesa lui Miller, printr-o catastrofă. Povestea lui A-

lexei Voropaiev începe printr-o catastrofă. Sinuciderea comis-voiajorului este o consecință a legilor lumii capitaliste în care trăia. Nenorocirea colonelului Voropaiev a fost pricinuită de război. Afecțiunea lui pulmonară s-a înrăutățit pe front și o rană gravă l-a silit să treacă în retragere. Mai mult, socotind că e un diminuat în viață, s-a hotărât să nu se mai însoare cu femeia pe care o iubea. A renunțat la dragoste.

În piesa montată de teatrul din Moscova, un om de 43 de ani, rănit, bolnav, se întorcea într-o Crimee devastată de naziști, unde urma să și sfârșească zilele, să-și „tîrască” viața la țărnuțul mării într-o „oază a fericirii”. Această „oază a fericirii” ar fi putut fi, pentru colonelul Voropaiev, un confortabil refugiu. Ofițer sovietic demobilizat, Voropaiev avea dreptul la o căsuță împrejmuită de

Între Arthur Miller și Pavlenko

grădină — adică la o odihnă pe deplin meritată. De fapt, asta era chiar fericirea visată de Willy Loman. Dar ceea ce pentru Loman însemna fericirea pe pământ, pentru Voropaiev era un dezastru. Într-adevăr, pentru Voropaiev odihna, inactivitatea, echivalau cu neantul. Căci nu există viață cu adevărat vrednică a fi trăită dacă te situezi în afara luptei, dacă nu participi la crearea bunurilor acestei lumi. Voropaiev era obișnuit să se simtă personal răspunzător de tot ce se întâmplă sub ochii lui; era obișnuit să ia parte la iureșul tuturor întâmplărilor și fenomenelor vieții.

Bolnav, dar nu descurajat, Voropaiev renunță la odihnă ca să se lase absorbit de indeletnicirile noi. El yrea să-i ajute pe oameni, să contribuie la renașterea Crimeii, rănită ca și el.

Într-o noapte zguduită de furtună și grindină, Voropaiev rostește cuvinte care-i însufleșesc pe ascultători, care încurajează pe cultivatorii veniți de curind în Crimeea, descumpăniți în fața capriciilor derutante pentru ei, ale naturii din această regiune. Indemnându-i să pornească la

„asaltul viței de vie”, Voropaiev solvează un bun al poporului și redă ascultătorilor încrederea în propriile lor puteri. El ajută o seamă de oameni care, la fel cu el, își reîncep viața după război.

Un cetățean n-a primit o locuință atunci când i-a venit lul rindul. Voropaiev nu pregetă să-i vină în ajutor. E de-ajuns să afle că unei văduve de război i s-a făcut o nedreptate ca acest colonel în retragere să-l ia apărarea. Un administrator, de pildă, nu înțelege importanța care trebuie acordată acclimatizării pe povârnișurile stincoase ale Crimeii a unei plante subtropicale — și iață-l pe Voropaiev gata să discute aprins cu adversarul acestei idei minunate.

Dar Voropaiev nu avea nici o nevoie să se amestece în toate aceste treburi; nu primea nici o plată pentru asta — ar putea spune cei închiștați în rutină. N-avea decit să se bucure de odihnă — să se încălzească la soare. Firea lui neastimpărată nu-i dă, însă, răgaz să facă așa, îl indeamnă să intervină oricând și oriunde vede săvârșindu-se o nedreptate.

Istovit, Voropaiev cade, însă, din nou la pat. Muncit de gânduri negre despre zădărnicia vieții, iață-l întins sub un cedru. Dar într-un nesfârșit cortegiu, vizitatorii defilează prin față i, aducându-i căldura recunoștinței lor, pentru că toți îl asociază cu preocupările lor cele mai intime. Și în aceste împrejurări, se produce o minune; osindit de medici să nu mai părăsească patul, Voropaiev își revine și, pe dată, își reia cu înzecită putere activitatea de mai înainte. Oamenii i-au adus lecuirea, visul l-a reînviat, apriga dorință de a fi de folos l-a repus pe picioare.

FERICIREA DE A FACE PE ALȚII FERICIȚI

Fericirea poate fi de mai multe feluri. Există o fericire egoistă, aceea a unui univers meschin. Acest soi de fericire cere să smulgi vieții cit mai mult cu putință.

Există, însă, și o altă fericire: aceea de a face fericiți pe alții — fericirea de a te dăruia, de a crea, de a lupta. În acest caz, noțiunile de cămin propriu și de lume sînt de nedespărțit.

„Nu numai prin conștiință, ci prin întreaga mea făptură mă simt ieșit din popor, mă simt carne din carnea lui, glasul lui. Asta-i culmea fericirii!” — exclamă Voropaiev înainte de a se

L. Parfer (U.R.S.S.)

Mestecen

(Al doilea Salon internațional de artă fotografică al R.P.R.)

lăsa cortina în ultimul act al piesei.

Fapt revelator: când am plecat în Crimeea unde locuia, pe atunci, Pavlenko ca să discut cu el planul punerii în scenă și să văd și eu lucrurile despre care se vorbea în piesă, am băgat de seamă că nimeni, în acel ținut al eroului creat de Pavlenko, nu se îndoia de existența reală a personajului, de existența lui fizică.

Scriitorul primea mii de scrisori prin care i se cerea adresa lui Voropaiev. Pavlenko explica de fiecare dată că eroul n-a existat în realitate, că l-a inventat. Dar nu era crezut. Mai mult: erau unii care și manifestau indignarea: „Cum adică, a fost „inventat”, când o lume întreagă

din jur avea atîta nevoie de el, când era atît de îndrăgit?”

Am amintit numai de un singur exemplu, de o singură existență culeasă din pitoreasca gamă de personaje creată de literatura sovietică și de teatrul sovietic. Dar socotesc că el e suficient pentru a ne ajuta să ne facem o idee despre idealurile din care se inspiră arta noastră. A exalta umanismul, a forma oameni care să fie oricînd gata să infruntă și să biruie toate greutățile, oricînd gata să facă viața pe pământ cit mai frumoasă, cit mai fericită — acesta trebuie să fie, după părerea noastră, țelul moral și conținutul mesajului optimist al artei.

Viktor Komissarjevski

...Și o discuție despre „proza” vieții

Un articol cu titlul „Să vorbim despre „proza” vieții”, apărut în „Literaturnaia gazeta” din 20 octombrie a dat semnalul unei discuții care a antrenat nenumărați participanți. Și din orașele și satele sovietice au sosit pe adresa redacției maldăre de scrisori.

Discuția se poartă în jurul unei probleme vechi dar mereu actuale: eliberarea femeii de povara îndatoririlor casnice, îndatoriri care alcătuiesc „proza” vieții cotidiene. S-ar părea că în privința asta nimeni n-ar avea nimic de obiectat, că toți trebuie să cadă de acord asupra necesității traducerii în viață a acestui foarte vechi deziderat. Atunci de ce s-a stîrnit controversa? Pentru că autoarea articolului cu pricina, D. Miliutina, a avut unele propuneri care au întîmpinat o dezaprobare generală.

Despre eliberarea femeii de munca stîcătoare, absorbanță, în gospodărie, s-a scris și s-a vorbit mult și fără îndoială că se va mai scrie și se va mai vorbi mult. Presa sovietică și-a oferit și își oferă generos coloanele dezbaterii acestei „mari probleme de stat” cum a numit-o un publicist din Moscova. Și pe drept cuvînt. Femeile s-au încadrat alături de bărbați în multiplele verigi ale complexului proces de producție. Sînt muncitoare, ingineri, funcționari, medici. Dar sînt totodată și soții, și mame. După ce vin de la lucru mai au de îngrijit copii, de preparat mîncare, de făcut curățenie, de spălat, de cîrpiț. De aceea problema creării de condiții care să permită femeii să fie realmente eliberată de jugul sarcinilor gospodărești, are o uriașă importanță socială.

După cum se știe, în Uniunea Sovietică s-au făcut foarte multe în direcția aceasta. O rețea deas de creșe și cămine, de întreprinderi de alimentație publică, de spălătorii și multe alte unități de deservire au fost puse la dispoziția femeilor, luînd o mare parte din greutate de pe umerii lor.

Și totuși — a spus D. Miliutina — femeile le-au mai rămas destule de făcut. Ce bine ar fi ca, venind acasă de la lucru, să găsească locuința curată, vasele spălate, mîncarea preparată, să poată folosi timpul liber pentru odihnă și distracție...

Cum s-ar putea ajunge aici? „Nici o putere din lume — a scris autoarea — nu l-ar mai putea determina pe omul sovietic, mai ales dacă este tînăr, sănătos, plin de viață, să renunțe la o muncă în cadrul unei instituții de stat unde se simte cetățean egal în drepturi, și să devină servitorul personal al unui alt om, oricît de uman ar fi acesta. În țara noastră, unde nu mai există șomaj, unde bunăstarea crește din an în an, unde fiecare își poate alege profesia preferată, ocupația aceasta moare. Concepția despre lume a cetățeanului din societatea socialistă îl indeamnă să lucreze pentru binele întregii societăți, și nu a unui singur individ. „Servitorea” ca o categorie socială a dispărut din țara noastră. Și evident, n-avem de ce regreta faptul acesta. El este o mărturie că societatea noastră se dezvoltă pe o bază socială sănătoasă”.

Am dat acest citat mai lung pentru că e legat de propunerea principală făcută de D. Miliutina, aceea care a provocat discuția din „Literaturnaia gazeta”.

„Cînd venim la lucru — scrie autoarea — găsim încăperea mălurată, biourile și geamurile curate, iar oamenii care fac treaba asta, nu sînt angajații noștri, ci ai statului, după aceleași criterii ca și noi. Atunci de ce să nu se creeze un personal de servicii care să funcționeze pe lângă administrațiile blocurilor? În timp ce sîntem la lucru, acest personal ar putea să facă curățenie, ordine în locuințele noastre”.

Pe adresa redacției „Literaturnaia gazeta” au sosit zeci de scrisori de răspuns. Care sînt obiectivele principale ale participanților la această originală dezbateri?

B. Jernoklinev din localitatea Șostka atrage atenția autoarei articolului că se situează pe o poziție greșită așteptînd soluția salvatoare numai din afară.

„Oricîte condiții s-ar crea — scrie el — în gospodărie tot se va simți nevoia unor mîini pricepute, grijului de femeie. Principalul e ca îndatoririle casnice să fie împărțite între toți membrii familiei. În afară de a aduce satisfacție, faptul acesta ne ajută să creștem oameni integri, harnici”.

Soții Vera și Piotr Ponomarev din satul Izharevka, regiunea Orlov, reproșează Miliutinei că în scrisoarea ei a uitat cu totul de colhoznice, de celelalte femei care locuiesc la sate, ca și cum n-ar avea și ele dreptul la confort, la un trai scutit de grijile casnice.

„Tov. Miliutina nu pomenește nici un cuvînt despre „proza” vieții femeilor de la țară. Sau crede cumva că treburile gospodărești le răpesc mai puțină vreme?” — conchid ei.

În alte scrisori se arată că în articolul ei, D. Miliutina privește adevărat

problemă importantă unilaterală și îngust. Discuția despre împovărtoarea muncii în gospodărie și rezolvarea ei nu poate fi redusă la curățenia încăperilor și spălaturile rufelor.

Trăgînd concluziile la discuții, „Literaturnaia gazeta” scrie printre altele: „În unele cazuri, pe lângă blocurile mari se pot organiza grupuri de femei care, în schimbul unei remunerații să vină să dea o mîină de ajutor în casele unde există bolnavi, copii etc. Dar cu asemenea pseudo-soluții nu poate fi rezolvată această mare problemă de stat”.

În același articol redacția subliniază că adevăratul răspuns la această întrebare care frîmțită milioane de femei sovietice îl dă planul septenal. Acesta prevede, într-adevăr, o mare gamă de măsuri care vin efectiv în ajutorul femeilor ca: săptămîna cu două zile libere și ziua de muncă redusă, mărirea numărului de școli-internate, creșe, cîmune și grădinițe de copii, dublarea numărului de mașini, de aparate și tot soiul de unelte care ușurează munca gospodineilor.

Dezvoltarea pe toate planurile a societății sovietice, împlinirea cu succes a septenalei, planul construcției desfășurate a comunismului, vor da astfel o rezolvare complexă și acestei vechi probleme, ușurînd munca femeilor în gospodărie, dîndu-le posibilitatea să folosească timpul liber pentru odihnă, pentru lărgirea orizontului lor cultural.

Iulia Scutaru

Vremurile noastre împletesc realismul științific cel mai riguros, tehnica cea mai precisă, cu noi și noi chipuri de a ne lărgi sfera visurilor, de a trăi aievea fanteziile cele mai extravagante la vremea lor, de a materializa cele mai — așa-zis — năzdrăvane scorniri ale spiritului. Aparentul paradox ascunde un aspect dialectic al mersului înainte, întotdeauna, și mai ales în epoca uriașului salt calitativ făcut de către istorie în deceniile din urmă: feeria este climatul propice al cercetărilor și descoperirilor îndrăznețe — progresul creează noi tărimuri de feerie, de incitare, nebănuite desfătări ale inteligenței și ale simțirii...

La începutul acestor note fugare despre un tărîm de vis intrat în realitatea imediat tangibilă, vreau să vorbesc despre... covorul lui Aladin. Nu acela din poveștile Orientului, care se lua la întrecere cu norii pe cerul Bagdadului, ci acela iscat dintr-o minte mai isteasă decît a gureșii Șeherezade: Tu îl ilustrului nostru contemporan, tovarășul Tupolev.

Intr-una dintre nopțile petrecute în Uniunea Sovietică — vai, nu au fost o mie și una, ci numai vreo treizeci! — am zburat de la Moscova la Tașkent, capitala Uzbekistanului. Zece mii de metri înălțime și mai puțin de patru ore pentru această gigantică distanță încep să devină noțiuni curențe, firești. Feeria, cum spuneam, este un fapt cotidian, conștient sau inconștient; viața noastră se desfășoară în ambianța ei, înăuntrul coordonatelor ei...

Dar, iată că deodată feeria îți ia ochii și îți răpește inima. Te trezești iarăși copil și, pe buze, reapeare zimbetul uimit și sceptic: nu se poate! Zburăm întru întimpinarea zoriilor cînd dintr-al nouălea cer intr-aripașul nostru covor — comparația e întemeiată și prin lunecarea lui lină, prin senzația de puf moale pe care calci... — a început să coboare într-o lentă, larg desenată spirală. De undeva din adîncuri se înalță către noi un oraș din basme, năzărit în rotire cînd într-o parte a zării, cînd hăt, în cealaltă, amestec neverosimil de bazar orientat cu oraș modern, îngemănînd turnurile firave ale minaretelor cu construcțiile masive ale evului socialist, legănat întreg, apropiindu-se și depărtîndu-se ca o oază mobilă în mijlocul nesfîrșitului deșert din jur — tîpsia de nisip, de aur și de colb a pustiei nesățioase: **Bet-Pak Dala.** *)

Imaginea aceasta de vis trăit cu ochii deschiși m-a urmărit toată vremea de-a lungul zilelor petrecute în minunata țară din miezul Asiei, nu numai în ceea ce privește peisajul, clima, flora și fauna, dar mai ales privind viața oamenilor de acolo, minunata lor viață de fiecare zi pe acest tărîm al poveștilor. Pentru mine, comunist și scriitor, chipul acestor oameni s-a impus (și așa îmi stăruie în memorie) ca un reușit experiment, ca

*) În rusește: *Golodnaia Step* — *Stepa Flămîndă*.

o miraculoasă realizare a umanismului socialist. Îmbinarea tradițiilor locale cu ritmul, formele, structura vieții moderne (repetînd pe planul etic, social, alăturarea venerabilelor vestigii ale trecutului cu așezămintele vremii noastre) încadrarea, ancorarea în actualitatea inovatoare la tot pasul, și aceasta în adîncime, fără imitații superficiale, fără demonstrații exterioare: uzbekul de astăzi poartă tradiționala tichiută neagră cu desene de fir alb — dar gîndește ca un om sovietic, temperamentul lui de orientat expansiv la vorbă și agitat în gesturi dă la iveală un contemporan luminat, conștient, activ. Transformarea acestui popor care, acum mai puțin de jumătate de veac era în totalitatea lui analfabet, bintuit de toate superstițiile, măcinat de toate bolile fizice și morale din fundul provinciilor orientale ale „marii închisori” țariste — iar acum involburarea lui în această splendidă umanitate, cultivată, harnică, constituie una dintre cele mai elocvente, mai palpabile dovezi ale perfectibilității omului sub răscolul soare al comunismului. Aceste ființe au fast răpîte întinericului, barbariei — așa cum, hectar cu hectar, ele înșile răpesc azi deșertului flămînd din jur, întinderi care devin mai puțin de jumătate din întreaga cantitate de bumbac cultivat în Uniune (ei, cei aproape opt milioane, pentru cei aproape un sfert de miliard de oameni!).

Nu întimplător prima mea referire o fac la cultura bumbacului. Ea constituie nu numai principala sursă de venituri dar și preocuparea constantă a oricărui cetățean, subiectul de conversație numărul unu, axa întregii vieți economice, mindria și grija pînsată de fiecare. Exemple? Prima constă de teatru pe care o vedem. La ridicarea cortinei cele două personaje de pe scenă schimbă întreaga replică:

— ...și cit ziceai că s-a făcut, la hectar? (nici nu spune ce anume!)

Iar celălalt:

— ...atît și atît, dar la voi?

...Dealtminteri, în sală, spre surprinderea noastră, publicul întreg e format din bătrîni. Nici tineri, nici copii... Aflăm în pauză că toți oamenii valizi, indiferent de profesie, de la universitari — cadre didactice și studenți — pînă la pionierii care au o vacanță specială — se află la muncă voluntară, prin colhozurile risipite pe tot cuprinsul țării, la strînsul bumbacului! Timpul e prielnic și trebuie folosit — toată lumea dă o mîna de ajutor. Aurul acesta de la suprafață se extrage cu tot atîta greutate ca acela din fundul pămîntului: cincisprezece operații pentru fiecare tufă, o sută de mii de tufe la hectar! Bătălia în curs, cu deșertul, se va solda cu o nouă victorie: alte 200.000 de hectare vor rodi în anii viitori! „Deștelenirea este sarcina noastră de onoare” ne spune vicepreședintele Consiliului de Miniștri, tov. Sultanov. Irigații, rețeaua de canale —

ITINERAR UZBEK

Un tărîm de întrat în re

Palatul culturii al combinatului textil „J. V. Stalin” din Tașkent.

(admirabil descifrabile din avion, ca pe o uriașă hartă, în zborurile făcute spre alte orașe ale țării) — este una dintre în-deletnicirile de căpetenie ale oamenilor. Un amănunt semnificativ. Stăm de vorbă cu ministrul adjunct al unui departament. Cu obișnuita politețe orientală — se scuză că ne primește dînsul și nu ministrul titular... Acesta e la Moscova unde își susține examenul de aspirantură... E inginer, specialist în probleme de construcții hidraulice! Un ministru la examen? Da, de ce nu — toată populația învață, merge cu pași de șapte poște laolaltă cu întregul popor. La cele cîteva milioane de oameni sint azi (desigur cifra a crescut, cum crește totul în Uniunea Sovietică, în cei trei ani de cînd am vizitat Uzbekistanul) — 5.400 de școli cu 1.340.000 de elevi, cu 125.000 de studenți. Dar minunile acestea, spre deosebire de cele din basme, costă bani grei. În 1913 în pravoslavnică Rusie se cheltuiau în fiecare an 25 de copeici pe cap de om, mai precis, pe tibetică uzbekă. În 1955 cite 182 de ruble, adică de 750 de ori pe atîta!

Date și cifre... tot atît de feerice te

izbesc în toate domeniile. Malaria, holera și alte maladii endemice au dispărut. În același 1913 erau pe întinsul țării 128 de medici, în 1956 se numărau peste 7.500 — și 711 spitale cu 38.000 de paturi și 720 de policlinici și alte 363 destinate copiilor... Odată cu tîmăduirea trupului, înălțarea culturii, difuzarea informației: 27 de teatre, 1.500 de cinematografe, 2.000 de biblioteci, 220 de reviste și ziare cu un tiraj total care depășește 200 de milioane exemplare anual. În 1955 au apărut în limba națională 700 de titluri de cărți... față de 9 în 1918 (dar foarte mulți și tineretul întreg, citeșc și cărțile rusești, unii și cele în alte limbi — insoțitorul nostru, fermecătorul Gafur, ivit parcă el însuși dintr-o veche poveste, vorbește curent cîteva limbi europene). Am fost la operă, am văzut un balet — tradițional și modern — am fost la teatrul de estradă, la concertul filarmonicii... Pentru cei care au păstrat despre orașele din adîncul Asiei imaginea pitorească și sordidă a unui furnicar pestrîț, haotic, a unei viermuiri de oameni fără treabă, mîind pe prispa însoțită a cafenelelor sau cu-

treieri, tîrgui, Tașke cum chipul dispăi o ect pectiv rantă. infrun și pat trîn ir nu se depar lui. u: tică.

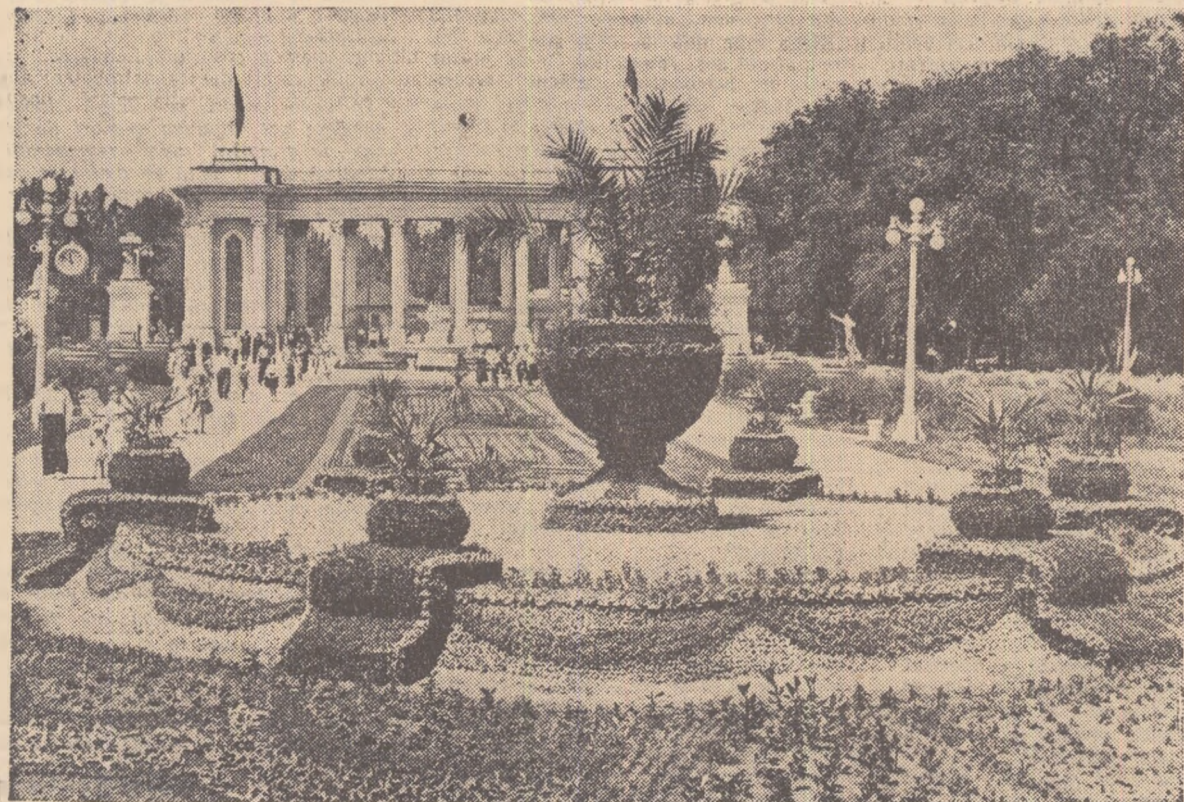
Fila sică, c cîntăre zabilii vechile unui c eu — tează, Mai z caract tre ac materi vire la formei comun vōrat casa c — să dansat de ge fiie bi. caract mi-au atita și dec cuței apōrut ultimū tat, de netul între i la pol tală tr asigur condiți unui c ca și care c mōrun sul și Samar consol ment

Un

Pe aici plecate d prin urm zidurilor cercetare toria lor legendă.

dicită de Alma-At. apare az Orașul metric. S perfect d mult. Ca: aproape zație cop privirea c s-ar afla paci și p subțiri d continuu dină. Di ai ciudat parc. Pro pînzesc i decorativ donă clii cînd spre la patru- stevā ka înțîneste Aerul e i care baț tuiesc un vară la pregnant lor. In s fică și c mec ined Dialog rilor a fa vorbeam

ALMA ATA - o explozie de vegetație și lirism

Alma-Ata — Parcul Gorki

Intr-o seară calmă de septembrie stăteam la fereastra hotelului „Inturist” din Alma-Ata. Era ultima seară pe care o mai petreceam în capitala kazahă. Aveam în buzunar biletele de drum pentru Moscova de unde urma să luăm avionul spre București. Afară, noaptea își boltea deasupra orașului cupola imensă de cărbune și pe străzi se scutura ghinda din stejari. Se scutura ca o ploaie uscată, cu zgomote seci, tresărînd în contact cu asfaltul. La miază-zi se ridicau porțile de legendă ale munților Ala-Tau. Peste somnul lor de piatră vegheau flăcări albe, înghețate, lumini reci de zăpezi veșnice. Iar dincoace, către miazănoapte, își culca sub umbre obrazul fierbîntle stepa nesfîrșită... Stăteam la fereastra hotelului și revedeam ca într-o succesiune de secvențe cinematografice întâlnirea cu Alma-Ata.

La Karaganda am lăsat pe aeroport un vînt secetos și aspru care cădea peste noi în rafale.

La Balhaș se răsturnase parcă cerul în stepa arsă de soare; ne răsărise în față un lac de un albastru grav, enigmatic și metallic. Dar după ce i-am depășit apele, vreo două ore am fost iarăși singuri cu stepa. Pînă cînd, ridicînd ochii, am privit uimiți cataractele de piatră ale munților Ala-Tau, coborînd din nori. La poalele acestor munți ne-am întîlnit cu Alma-Ata capitala Kazahstanului sovietic. După un drum lung prin peisajul monoton și uscat ea ne-a întîmpinat ca o explozie de vegetație și lirism, bînuită, așteplată și totuși surprinzătoare. Un decor de pe țărmul Crimei, proiectat pe altitudini severe de cremene. Așa mi-a apărut din prima clipă Alma-Ata... O vastă stațiune albă, odihnitoare, așezată la hotarul dintre stepă și munte, aureolată de lumina sudică și de zăpezi eterne, cu străzile ră-tăcite printre copaci fastuoși...

S itate imediată

ră și fără gând de-o te ale bazarului — andul, Buhara de ar de domeniul „in- că pitorescul ar fi Ziss-ul imens în care l (cu suporterii resie, veselă, exube- în scor categoric la mează, trece pașnic gârșul său un bă- ional. Aș spune: că ind cât de iute și de feciorii lui, nepoții easca familie sovie-

retează muzică cla- sint încă vizitate de npenitenți și inepui- că păstrează stră- lnuț dintr-o cintecele l — l-am ascultat și e țara noastră și da- mare sute de ani. a acestei trăsături eserea organică din- nal (în fond, aspect țurii noastre cu pri- ținutului socialist unui ospăț cu ade- cinstea noastră la Tașkent, o fetișcană icisprezece ani — a at costum moștenit rații, din mamă în ții orientale. Ei ierduseră orice ovocator — dar rar țita grație ingenuă, ișcări, atita cumpăt imica și gestică mi- linăra „odaliscă” a ochiță conformă cu obei — și ne-a ară- semețe priviri, car- stă...Sint sigur că izat visul: să între lespre femeia orien- vizuim imaginea. Vă e frumoasă — și de- tă ca înainte. Dar iste alta: aceea a drepturi și îndatoriri soțului... ca și poetul it de modest și de amintire somptuo- lanum — înălțat la favorite de către in- v, — mărețul monu- de zmlăț ozuriu și

horbota de briie și chenare albe — pe lingă omagiul de bunăcuviință și de res- pect tovărășesc aduse femeii uzbece în orinduirea comunistă.

Nu vreau să inchei aceste foarte su- mare notații din itinerariul uzbec — (poate voi avea prilejul să revin cindva cu alte amintiri, de neuitat și ele) — fără a mai vorbi despre încă un aspect al peisajului moral cu care am luat con- tact (la fel de luxuriant, de încărcat cu seva adincurilor ca și cel al naturii atit de darnice cu aceste oaze răsărite în mijlocul asprelor, contrastantelor impre- jurimi): unitatea care s-a cristalizat a- colo între diferitele naționalități conlo- cuitoare, uzbeci, ruși, tadjici, kazahi, kir- ghizi, karakalpaci... De altminteri, apari- ția și dezvoltarea acestui „om nou” cu trăsături comune care cimentează aporul specific al însușirilor fiecăruia constituie unul dintre fenomenele cele mai conclu- dente — pentru cine e de bună credință — în privința superiorității „modului nos- tru de viață”, în care cei mai înaintați se străduiesc să aducă la propriul lor nivel pe cei rămași în urmă, să valori- fice virtualității și potențe... Într-un cuv- int, vorba prietenilor mei uzbeci, „să implinescă sarcina de onoare a destel- nirii”. Și aceasta spre binele întregii colectivități.

Acum două sute și patruzeci de ani, Montesquieu îl boteza pe eroul vestitului său ciclu de „Scrisori persane”, Uzbek... Lui i se pune de către chipurile naiivii feudali franțuji întrebarea: Cum poate fi cineva persan? ...Sint încă azi în Franța și în restul occidentului — fără a mai vorbi de... marii feudali din Statele Unite — oameni, chipurile, noiți care se întreabă: cum poate fi cineva un om sovietic: un om al lumii socialiste? Uz- becul nostru de rind — ca și oricare alt- ul, cetățean al imensei Uniuni — le-ar putea da răspunsul cuvenit: „veniți și vedeți; dar lăsați aerele năzuroase de oameni care dețin în exclusivitate civi- lizația, ca mofluzele personage ale mo- ralistului francez... Pentru că, — iată! — după revoluția franceză — pe care o pre- vestea Montesquieu, a mai venit și Ma- rele Octombrie care l-a eliberat și pe uzbec — nu pe prințul Uzbek — ci pe pămășul trudit al moșiilor acestuia, pe umilita „favorită” a haremului, un în- treg popor, odată cu altele alte po- poare”.

Marcel Breslașu

drumul secular avanelor

hime drumul caravanelor e China. S-ar putea crede, la păstrează în memoria cole. O primă și simplă infirmă însă ipoteza. Is- că drumul caravanelor în apărut aici o așezare ri- dministrăției țariste. Iar -grădina, — așa cum rsta puterii sovietice. ipă un plan riguros geo- ează fără nici o ezitare, e kilometri și chiar mai general cu două-trei etaje, psite în alb, dau o sen- nină, care ar obosi poate e și de alta a străzii: nu berji verzi formate din co- în umbra lor, în ișheaburi pirișăse care-și dizolvă lpine în trepidația cita- ta, cind treci pe trotuare hoinăreșli pe o alee de nervuri lichide care im- Ala n-are numai un scop se săvârșește sinteza a ești către sud, vezi ur- de pe Ala-Tau. În spate, , începe imensa și arida lia zăpezilor veșnice se rația fierbinte a stepei. dar se pare că vânturile it mai puternice și secă- r. De aceea amiezele de uscate, mărtur,sind mai ișipurilor decit a munți- cind văzduhul se puri- nță de cristal au un far- nunte cu căldura nisipu- yzia de vegetație de care Cred că nu există oraș

din lume care să cuprindă între zidurile lui at- tea grădini, alțiția copaci și pomi fructiferi ca Alma-Ata. Pe toate străzile se înșiruie de o parte și de alta plopi, stejari, și mai ales meri. Numele orașului e de fapt o metaforă: „Orașul merilor”. Almal — înseamnă în limba kazahă „de mare”. Merii nu-și desfășoară ramurile cu fructe mari, ca gutuile, numai din curți. Mii de meri au fost plantați și cresc direct în stradă, lângă trotuare. Adevărate livezi aliniate pe toată lungimea stră- zilor din Alma-Ata. Toamna, cind se coc fruc- tele, aroma lor învăluie cu efluvii du-ci capitala kazahă.

Peisajul, clima au dăruit acestel așezări multă poezie naturală. Puterea sovietică i-a dat forță, strălucire economică și culturală. l-a dat adevărata frumusețe a prosperității. Aproape toate confruntările cu trecutul se fac aici. Într- e zero și ceea ce există azi. Nu exista industrie. Azi există o puternică industrie a construcțiilor de mașini. Există aici importante unități ale indus- triei alimentare și ușoare: combinat de carne și fructe, fabrici de tutun, de zahăr, de textile, de tricotaie, de încălțăminte. Nu exista lumină electrică. Azi din apele celor două riuri Alma- antika, hidrocentralele eliberează energie albă măsurată în zeci de mij de kilovați.

Alma-Ata este totodată un stat major al luptei pentru milioane de tone de cereale, pentru des- telenirea urășelor întinderi de pământ chemate la viață de puterea sovietică în această republică.

„Unde se termină apa, se termină pământul”

Am vizitat, printre altele, în capitala kazahă, o expoziție agricolă. Aici am aflat povestea unui sovhoz care se poate spune că rezumă de fapt istoria întregului Kazahstan.

Numele Stepei Flămînde s-a păstrat din vre- mea cind kazahii n-aveau încă auluri statornice și umblau cu turmele căutind locuri de iernat a- proape de Marea Aral și Sir Daria. Aproape de apă. Câtă vreme ținea iarna, caii și oile se hră- neau cu iarba scoasă cu copilele de sub zăpadă. De Stepa Flămîndă se fereau însă toți păstoriu-

„Viva Rusia!”

Reportaj din Mexico-City

Am să încep acest prim reportaj pe care-l scriu din îndepărtatul Mexic cu un citat dintr-un ziar occidental, lată ce scria acest ziar înainte cu cteva zile de sosirea în această minunată țară a lui A. I. Mikoian prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.: „Dacă s-ar organiza un referendum în sinul opiniei publice mexi- cane, s-ar vedea că mexicanii socotesc că nu-i nevoie de nici un fel de legături cu rușii. Vizita lui Mikoian nu va lăsa nici o urmă în Mexic”.

După care, imi îngădui să amintesc de o foto- grafie făcută la 18 noiembrie pe aeroportul din Mexico-City la câteva minute după ce Anastas Mikoian a descins din avion. Aș dori nespuse de mult ca această fotografie să transmită oamenilor sovietici peste mări și oceane o părțică din atmosfera de căldă ospitalitate și de prietenie cu care mexicanii l-au înconjurat deindată pe solul Țării Sovietice.

Nu știu nimic despre meseria, concepția de viață sau convingerile politice ale celor care se aflau pe aeroportul din Mexico-City. Probabil că erau, însă, și muncitori și studenți, și mici ne- gustori, și șomeri. Cu toții, acești oameni simpli aflători pe aeroportul din Mexico-City erau in- suflețiti de același elan sincer cind l-au salutat pe oaspetele din Uniunea Sovietică.

De pretutindeni se auzeau strigăte puternice în spaniolă: „Viva Rusia!”, „Viva Mikoian!” și în ruseste: „Rusia-horoșo!”, „Zdravstvuite!”, „Vi- Ţe-premier, ura!”, „Mir-ocenii horoșo!”, „Drujbal”.

Dar se prea poate ca ziaristul pe care l-am citat la început să nu fi avut în vedere pe acești „oameni de pe stradă”, ci pe oamenii poli- tici din Mexic, de pildă? Dacă-i așa, ar fi trebuit însă, să aștepte ziua de 19 noiembrie, cind A. I. Mikoian a fost primit și ascultat de Sena- tul mexican. Acesta n-a fost de multe ori martor la o întâlnire atit de călduroasă — mi-au spus mulți membri ai Congresului.

Iar senatorul Manuel Moreno Sanchez mi-a declarat:

— Socotesc că vizita vicepremierului Mikoian va contribui mult la prietenia și colaborarea dintre U.R.S.S. pe de o parte, Mexic și întreaga Americă Latină de altă parte. Această colaborare e necesară atit în domeniul învătămintului, cul- turii, comerțului ca și în lupta pentru pace. În această ordine de idei, vizita vicepremierului Mikoian este un mare eveniment în istoria țării noastre. Sper că va veni vremea cind țara noas- tră va fi vizitată și de domnul Hrușciiov, care va putea constata că Mexicul îl va primi cu și mai mult entuziasm și prietenie decit l-au primit Statele Unite ale Americii.

Dar, poate, că ziaristul care a vorbit cu atita certitudine despre „opinia publică” din Mexic n-a avut în vedere nici oamenii politici, ci oamenii de afaceri, industriașii, bancherii?

Dacă-i așa, să dăm cuvintul celui mai mare bancher din Mexic, d-l Sevada, directorul Băncii

Text prescurtat

naționale mexicane pentru comerțul exterior.

— O, vizita domnului Mikoian în Mexic — a declarat bancherul Sevada — este o mărturie elocventă a prieteniei dintre popoarele noastre. Acum cincisprezece ani au fost stabilite primele relații comerciale dintre țările noastre. Acum, aceste legături se vor întări și dezvolta.

— Dar ce credeți, relațiile comerciale cu țara noastră sint folositoare pentru Mexic? — l-am întrebat pe bancher.

— Nu incapa indoială! Noi trebuie să ne ex- tindem piețele, să vindem unui număr cit mai mare de țări și să cumpărăm de la cit mai multe state, atit din Occident cit și din Orient, pentru a nu depinde de o singură țară sau de un grup de țări.

...Așadar, oameni simpli, oameni politici, cei mai mari businessmani... Pe cine o mai fi avut în vedere ziaristul care s-a compromis numul folosind expresia de „opinie publică”? Imi face impresia că, publicind rindurile de care am amintit, ziarul a avut în vedere oameni de din- colo de hotarele Mexicului, pe cei care, ca să ne exprimăm delicat, încearcă un sentiment de „in- vidie” față de orice semn de îmbunătățire a re- lațiilor dintre Uniunea Sovietică și Mexic și în general dintre U.R.S.S. și țările din America Latină.

La o recepție, un ziarist mexican l-a întrebat pe Anastas Ivanovici ce măsurii intenționează să ia Uniunea Sovietică în vederea dezvoltării comerțului cu Mexicul.

— Nu impunem nimănui comerțul nostru — a răspuns A. I. Mikoian. Comerțul este un lucru care nu poate fi propus ascuns în fundul unui sac. Trebuie să vorbim deschis. Oamenii dum- neavoastră de afaceri vor calcula în toate valu- tele: ruble, dolari, pesos, vor vedea dacă e avantajos sau nu pentru ei să facă comerț cu noi și vor decide.

Ascultind această discuție mi-am amintit de o alta, care avusese loc în urmă cu câteva zile, la mii de kilometri depărtare de însoritul Mexic, pe pământul aspru al Islandei, unde avionul nos- tru făcuse o escală de două ore.

Drept motto pentru convorbirea care a avut loc pe aeroportul din Keflavik între A. I. Mikoian și G. Gislason, ministrul Comerțului și Culturii din Islanda, ar putea servi această frază rostită de Anastas Ivanovici: „Comerțul înseamnă co- existență pașnică”.

— Uniunea Sovietică — a declarat ministrul Comerțului și Culturii din Islanda — este unul din cei mai mari parteneri comerciali ai noștri. Dacă ați lua un taxi spre Reykjavik, mașina ar fi mai mult ca sigur o „Volga” de a dv. Iar dacă ați intra într-un restaurant, ați putea com- anda vodkă rusească.

— Asta-i bine — a răspuns A. I. Mikoian. Și

G. Borovik

(continuare în pag. 10-a)

Pustiul acela cu umbre galbene, unde și saxaulii aproape că nu îndrăzneau să crească, și ocoleau și caravanele plecate spre Tașkent. Din nici o parte nu se scutura acolo răcoare de ape. Sir Daria curgea mai departe, unde se stingeau flă- cările amurgului pe nisip. Curgea încet, amețită parcă de alita lumină, retrasă sub maluri, zgri- cită, neîntinzind nici un braț de apă spre stepa goală, arsă, asuprită de semnul morții. Kazahii spuneau: „Unde se termină apa, se termină pământul”.

În vara anului 1924 s-a ridicat în plin pustlu un grup de clădiri. Oamenii călcau pe țărina înă- bușită de căldură și ea nu le ținea minte pașii. Dar cei veniți în Stepa Flămîndă lăsuau și alte urme, pe care nu le mai putea șterge vîntul. Ca- nalele... Peste vară, Sir Daria s-a prefăcut parcă într-un arbore albastru cu ramuri multe, culcat la pământ. Din trupul ei s-au desfăcut sute de canale de irigație. A început să se cultive bumbac. Așa s-a născut numele sovhozului „Pa- hta Aral”. Adică în traducere exactă din limba kazahă: „Insula bumbacului”. O adevărată forță- reață a vieții, asediată din toate părțile de um- brele tulburi ale pustiului. Dar ostașii ei, un co- lectiv de muncitori, tractoriști, mecanici și săpă- torji la canale nu se multumeau s-o apere, ci vroiau s-o lărgească, să cucerească alte supra- fețe din Stepa Flămîndă. De atunci, în trei de- cenii și jumătate, insula bumbacului și a lărgit stăpînirea din zare în zare.

Un observator astronomic în apropierea zăpezilor veșnice

Despre Alma-Ata nu știam prea multe înainte de a ajunge la poalele munților Ala-Tau. La Ob- servatorul astronomic de aici mă gândisem, însă, de multe ori, deși n-aș putea spune cătuși de puțin că mă descurc prin studiile de speci- alitate. Cind am citit primul articol despre astro- botanică, ipoteza științifică mi-a aștită imagina- ția făcînd-o să vadă miraculoase vegetații al- bastre, foșnind enigmatice pe Marte. Doream să-l cunosc pe creatorul astrobotanicii...

Într-o după amiază albă ca zăpezile eterne și căldă ca stepa am ieșit din Alma Ata și urcînd pe o potecă de munte am ajuns la Observatorul astronomic unde l-am cunoscut pe Gheorghii An-

dreanovici Tihov. Incintă observatorului e de fapt un parc montan cu clădiri risipite printre pini, mesteceni și... bineînțeles meri. Călușa m-a con- dus în birou la Gheorghii Andreanovici. M-a în- timpinat un bătrîn octogenar, îmbrăcat în haine albe, ușor aplecat de spate, dar nebănuit de sprint- ten pentru vîrșta lui. l-am strîns mîna emoțio- nat. Savantul m-a ajutat, însă, să-mi birui repe- de stinghereala cucerindu-mă din primul moment prin simplitatea și naturalitatea sa.

Am rămas toată după amiaza la Observatorul astronomic. Gheorghii Andreanovici Tihov mi-a vorbit despre ultimele sale observații asupra planetei Marte, despre eforturile savanților sovie- tici de a descifra tainele spațiilor siderale, mi-a arătat ultimul telescop sosit din Leningrad la Observator, mi-a vorbit despre astrobotanică și mi-a arătat o probă de vegetație polară lipsită de clorofilă, care bătea în albastru stins. lI as- cultam și mi-l închipuiam în nopțile cu văzduh pur ca apele alpine scrutînd prin telescop astrele tăcute de pe boltă.

La sfîrșitul vizitei, în biroul său, savantul mi-a întins un teanc de scrisori. Pe plicuri erau im- primare ștampile cu numele a zeci de capitale din lume. „Primum din aproape toate țările lumii scrisori în care oamenii de știință se interesează de rezultatele obținute la Observatorul nos- tru” — ...imi spune Gheorghii Andreanovici Tihov. Apoi, după o clipă de meditație își continuă gîndul. „...Fie că studiaza viața de pe această planetă pe care trăim, fie că în- cearcă să afle viața pe alte planete, savantul adevărat trebuie să fie un ostaș al vieții, al păcii...”

Afară, seara învăluia crestele albe și reci ca de platină. Vîntul răscolea frunzișul parcului. Se aprindeau stelele și un cercetător îndreptase te- lescopul spre cer...

Octavian Paler

P.S.

În miezul de noapte, cind racheta cosmică so- vietică a atins fata de bronz a Lunei, m am revă- zut în „Orașul merilor”, lingă legendele munți- lor Ala-Tau, ascultînd cuvintele simbolice ale unui savant sovietic.

Anesteziologia

o nouă ramură a medicinei

Rănit grav în lupta de la Borodino, prințul Andrei Bolkonski fu adus într-un cort unde se aflau trei mese de operații. „Îl așezară pe una din ele. Rămase singur cităva vreme și, fără să vrea, își aruncă privirea spre mesele vecine. Pe cea mai apropiată din ele ședea un tătar. Judecând după mândirul aruncat alături, făcea parte dintr-un regiment de cazaci. Îl țineau patru ostași zdraveni. În vreme ce chirurgul curăța cu bisturiul rana adâncă din spinarea lui mușchiuloasă.”

Această descriere lăsată de L. N. Tolstoi se referă la perioada când narcoza nu fusese încă descoperită. Îmi aduc aminte de ea atunci când văd rana deschisă în trupul unui bolnav care — întins pe masa de operație, — doarme liniștit fără să simtă cea mai mică durere.

Din ziua când a apărut narcoza, și asta s-a întâmplat acum o sută și ceva de ani, în sălile de operație nu se mai aud țipetele și gemetele bolnavilor. Chirurgii au căpătat posibilitatea să intervină liniștiți nu numai în cele trei cavități ale trupului omenească — craniul, abdomenul și toracele, ci să opereze chiar și un organ care părea intangibil — inima.

Înainte vreme, metoda de narcotizare a bolnavului era cit se poate de simplă. Pe masca aplicată pe obrazul pacientului, asistentul picura cloroform sau eter, având grijă să nu dea o doză mai mare decît cea necesară narcotizării. De multe ori, auzea în spate glasul poruncitor al chirurgului: „Mai toarnă citeva picături, bolnavul nu doarme!” „Și asistentul se uita temător la sticla cu narcotic; nu-i prea mult? Are să reziste inima? Uneori se întâmpla ca într-adevăr inima să nu reziste, să-și oprească bătăile, iar tensiunea arterială să scadă vertiginos...”

Și atunci veneau clipele cele mai grele din viața chirurgului. Întreprind operația, el folosea toate mijloacele, destul de sărace, pe care știința de atunci i le punea la îndemână, spre a-l readuce pe bolnav la viață.

Anestezia locală a îngăduit chirurgilor să intervină fără a-și adormi pacienții. Dar aceasta avea și ea neajunsurile ei: bolnavul asista, conștient, la operație; în cazul copiilor era de cele mai multe ori impracticabilă; nu permitea efectuarea unor operații complicate și necesita mult timp pentru ca locul supus intervenției chirurgicale să fie complet anesteziat. Ce era de făcut?

Iată că soluția a fost găsită. Dăm mai jos de-

La Institutul de cercetări neurochirurgicale „A. L. Polenov” din Leningrad a fost montată o instalație pentru vindecarea tumorilor canceroase la creier cu ajutorul izotopilor radioactivi. Instalația reprezintă un puternic betatron. În fotografie: tehnicianul radiolog E. Trișonov controlează instalația de televiziune pentru urmărirea funcționării betatronului.

scrierea sumară a unei operații și a unei anestezii moderne.

...Ușa s-a deschis fără zgomot și pacienta a fost introdusă în sala de operație. Dormea de mult. Nu-i vedea nici pe chirurgi, nici pregătirile acestora, nu vedea infirmierele, aparatele, nu asista la tulburătorul ritual al pregătirilor pentru operație. Adormise încă în salon, cu mult timp înainte de ora fixată pentru intervenție.

Iată cum au decurs lucrurile. La un moment dat, în salon a intrat un doctor care s-a apropiat de patul bolnavei. Nu era nici chirurgul, nici neuropatologul, nici psihiatrul. Bolnava nu-l cunoștea.

— Sînt anesteziologul spitalului, a răspuns noul venit la întrebarea pacientei. Am să am grijă de narcoză și de starea dumentale pînă în clipa cînd te vei trezi.

Și doctorul s-a apucat să discute cu bolnava, împrăștiindu-i temerile, liniștind-o. Cu aceasta au început, de fapt, pregătirile în vederea operației de a doua zi. Tabletele date bolnavei și inoculările și-au făcut efectul: în noaptea premergătoare operației, alit de chinuitoare în general pentru bolnavi, și în toată dimineața următoare, pacienta a dormit liniștită. Iar acum, iată-o pe masa de operație. Narcoza, începută cu o seară înainte în salonul bolnavilor, trece printr-o altă fază. Doctorul introduce încet un tub special în traheea pacientei și îl pune în contact cu aparatul care alimentează organismul cu oxigenul necesar respirației — amestecat de data aceasta cu o anumită doză de vapori de eter sau cu vaporii unei alte substanțe narcotice. Apoi, introducînd în corpul bolnavei un medicament, oprește funcționarea întregului aparat muscular și a sistemului respirator. Din clipa aceasta anesteziologul procedează, cu ajutorul aceluiași aparat, la menținerea unei respirații artificiale, ritmice. De altfel, operația aceasta poate fi incredințată și unui aparat automat, care nu numai că va respecta ritmul de respirație stabilit și intensitatea acestuia, dar va servi cu promptitudine organismului și doza exactă de substanță narcotică.

Anesteziologul dispune de o mare gamă de posibilități. El poate reduce presiunea singelui din artere, așa încît chiar dacă una din artere ar fi tăiată, singele să nu mai țîșnească cu putere din ea, după cum poate ridica din nou presiunea pînă la normal. El poate încetini sau accelera, după plac, bătăile inimii, după cum poate influența metabolismul. Anesteziologul poate influența de asemenea temperatura corpului. Chiar înainte de începerea operației el este în măsură să coboare temperatura bolnavului sub 26 de grade, încetînd în felul acesta circulația singelui și reducînd consumul de oxigen.

Mulțumită mijloacelor de care dispune anesteziologia, s-a creat acum posibilitatea de a se opri pentru citva timp funcționarea inimii, ceea ce permite intervenția chirurgicală și asupra acestui organ extrem de sensibil.

Intr-un cuvînt, anesteziologul are sarcina de a dirija funcțiile organismului în timpul somnului narcotic după nevoile intervenției chirurgicale și în conformitate cu starea generală a bolnavului, lucru imposibil în trecut.

În clipa cînd a deschis ochii după operație, bolnava îl zărește în primul rînd pe medicul anesteziolog care a trecut-o prin labirintul de dureri, fără să-i lase în amintire nici urmă din toate cite s-au întîmplat...

Intervențiile nedureroase în cazul unor traumatisme sau arsuri grave precum și operațiile extrem de complicate care se fac astăzi, mai cu seamă în cavitatea toracică, ar fi fost imposibile fără noile metode de narcotizare. Acestea sînt mult superioare și mult mai umane decît tot ceea ce se cunoștea pînă în prezent. Așa încît se poate spune că a apărut o nouă ramură a științei medicale — anesteziologia, care dispune de preparate de mare eficacitate, precum și o nouă specialitate — aceea de anesteziolog.

Mih. Țențiper

CATAMARANUL — UN NOU TIP DE VAS PENTRU TRANSPORTUL FLUVIAL

Catamaranul este un tip de ambarcațiune folosit de veacuri de băștinășii din arhipelagurile Oceanului Pacific — ea se compune din două tulpini de copac unite printr-o punte de lemn. Aceste ambarcațiuni sînt extrem de rezistente pe vreme de furtună.

La șantierul naval din orașul Gorki a început de curînd construirea unui asemenea tip de vas cu două corpuri, destinat transportului pe Volga. Vasul, cu un deplasament de 600 de tone, va avea o lungime de 71,8 metri și o lățime de aproape șaisprezece metri, putînd atinge o viteză medie de 25 kilometri pe oră.

300 DE PIESE PE ORA

La uzina constructoare de mașini din Novo-Kramatorsk a fost terminată experimentarea unui ciocan de ștanțare la cald, fără suport de nicovală, marca „100—D”, cu un efort de 40 mii de tone.

microscop

Noul ciocan cîntărește 815 tone și poate efectua .35 de lovituri pe minut, ștanțînd în ambele sensuri — în sus și în jos. Astfel, într-o oră, acest gigant al industriei sovietice poate ștanța pînă la 300 de piese de 500 — 1.000 de kilograme fiecare.

OPERAȚII PE INIMA

„GOALA”

La Institutul de chirurgie „Vișnevski” din Moscova a avut loc de curînd o interesantă sesiune științifică consacrată problemei intervențiilor chirurgicale cardiace pe inima golită de sînge cu alte cuvinte, cu arterele decuplate de sistemul circulator sanguin.

Îndrăzneala intervenție — a declarat acad. Alexandr Vișnevski, directorul institutului — este folosită cu precădere în cazurile de afec-

Tehnica secolului XX. Montajul unui pod metalic gigantic, în U.R.S.S.

Heliocentralele viitorului

Soarele alimertează cu energie toate procesele naturale de pe pămînt. Dar pînă acum, încercările pentru captare și transformarea energiei solare în energie electrică n-au dat rezultatele așteptate. Cu toate acestea, soarele rămîne una din cele mai importante surse potențiale pentru producerea de energie electrică. Este suficient să amintim că puterea razelor solare ce cad pe o suprafață de 4000 de metri pătrați este egală cu 1000 c.p.

Savanții și inginerii sovietici au reușit să obțină un succes însemnat în această direcție. Ei au creat un transformator cu elemente de siliciu — adevărată uzină în miniatură — capabil să transforme energia solară în energie electrică.

Principiul de funcționare al bateriei solare este următorul: razele de soare ce cad pe elementele de siliciu dau naștere unui curent electric de 0,5 v. Mai multe elemente de siliciu, legate între ele, formează o baterie solară. Puterea curentului furnizat de o astfel de baterie este în funcție de intensitatea razelor solare. În zilele senine, un decimetru pătrat din suprafața bateriei obține 1 volt de energie electrică.

În Uniunea Sovietică aceste baterii își găsesc o întrebuințare multiplă. Ele sînt folosite, în primul rînd, pentru alimentarea unor aparate de radio portative, extrem de practice, cum sînt „Festival”, „Solnecini”, „Kristali” etc. Acesta din urmă are o baterie solară demontabilă care, scoasă la soare, acumulează o energie suficientă pentru ca aparatul să funcționeze timp de opt ore și pe vreme noroasă.

Bateriile solare se mai folosesc de asemenea pentru dispozitive energetice speciale. Aceste dispozitive sînt destinate expedițiilor geologice, stațiilor polare, pășunilor aflate la mari înălțimi, fiind folosite pentru alimentarea diverselor aparate științifice, a aparatului de radio, la încărcarea acumulatorilor, pentru iluminat etc. Dacă legăm una de alta citeva baterii de acest fel obținem o microcentrală helioelectrică care se poate instala în locurile greu accesibile.

Bateriile solare se mai folosesc și la contoarele de particule cosmice, întrebuintate pe scară largă de savanții sovietici.

Ținînd seama de faptul că funcționarea bateriilor solare este practic nelimitată, perspectivele de dezvoltare a helioelectricității sînt deosebit de mari, mai cu seamă în regiunile sudice. În Uniunea Sovietică, au fost proiectate centrale helioelectrice automate cu o putere de 10.000 kilowati.

A. C.

HIRTIA ÎN LUPTA CU COROZIUNEA

Se știe că coroziunea este dușmanul numărul unu al fierului; ea distruge anual aproape a zecea parte din producția de metale a globului. În lupta împotriva acestui flagel, Institutul central de cercetări științifice al industriei de hîrtie din U.R.S.S. a reușit să obțină o hîrtie specială anticorozivă, pentru ambalarea și depozitarea pe timp nelimitat a pieselor metalice supuse coroziunii.

Îmbibată cu o substanță chimică, denumită inhibitor, care anihilează efectele coroziunii, hîrtia devine extrem de rezistentă și nu și pierde proprietățile chiar dacă e supusă în temperaturilor.

CASE DIN PREFABRICATE

La Tașkent a fost dat în exploatare cel mai mare combinat din U.R.S.S. pentru producția de subansambluri și de panouri prefabricate.

Noul combinat va putea așigura anual o producție de prefabricate suficientă pentru construirea a o sută de mii de metri pătrați de spațiu locativ.

Actorul Mihail Kozakov, interpretul vărului Charles din filmul „Eugénie Grandet”.

Eroii lui Balzac la „Mosfilm”

Alături de eroii vremurilor noastre, pe platourile de filmare ale studiourilor „Mosfilm” prind necontenit viață și nenumărate personaje din operele clasice literaturii ruse și străine. O știre publicată recent de presa sovietică anunță că în marele studiu cinematografic moscovit este în curs de realizare una din capodoperele lui Balzac și anume „Eugénie Grandet”. Filmul este realizat de regizorul Serghei Alexeev și are o distribuție interesantă, poate chiar îndrăzneată dacă ținem seama de imaginea pe care și-au format-o cititorii despre eroii acestui cunoscut roman. Felix Grandet, hrăpărețul și vicelanul Harpagon din orașelul Samsur, este interpretat de actorul de teatru Semion Mejinski. În rolul soției lui, apare artista poporului Evdokia Turcianinova. Eugénie Grandet este întru chipată de Irina Shobteva, cunoscută de spectatorii noștri din filmele „Othello”, „Duelul”, „Flacăra stinsă”. Pentru rolul lui Charles Grandet, frumosul și cuceritorul verișor, a fost ales actorul Mihail Kozakov (care a jucat în filmele „Asasinatul din strada Dante” și „În întâmpinarea fericii”).

Realizarea filmului se află într-o fază avansată. În momentul de față echipa turnează interioarele, pe unul din platourile „Mosfilm-ului”. Exterioarele au fost filmate departe de Moscova, în capitala R.S.S. Estone, Tallin, unde regizorul a descoperit un vechi cartier cu străzi înguste, cu turnuri medievale și case de piatră care amintesc de configurația orașelului Saumur, situat într-o bogată regiune scldată de apele Loirei.

Reflector

Revista „Sovetskaja kultura” publică titlurile a 30 de filme produse de studiourile sovietice în anul 1959, invitându-și cititorii să indice filmele care le-au plăcut mai mult, să comunice observațiile critice, să sugereze cineaștilor temele pe care ar dori să le vadă transpuse pe ecran.

În cinstea celei de a 20-a aniversări a R.S.S. Letone, studioul din Riga pregătește prima serie a filmului artistic „Furtuna”, — o ecranizare după romanul scriitorului Vilis Lašis și filmul documentar „Pentru puterea sovietelor”.

Pe lângă teatrul „Komsomolul jeninist” din Moscova s-a deschis zilele acestea o școală-studio. Cursurile acestei școli, unde predau renumiți actori și regizori ai teatrului, precum și unii dintre veteranii scenei sovietice, vor fi urmate de către tinerii muncitori din întreprinderile capitalei, studenții, colhoznici din împrejurimile Moscovei. Elevii vor efectua lecțiile practice pe scena teatrului, unde vor fi distribuiți în diferite spectacole.

La comitetul orașenesc din Moscova al P.C.U.S. a avut loc o consfătuire cu actorii, regizorii și directorii teatrelor din capitală. Consfătuirea a acordat un loc însemnat problemelor legate de repertoriul teatrelor. S-a relevat în primul rând necesitatea prezentării într-un mod interesant a problematicii con-

temporane în spectacolele teatrale, precum și a îmbogățirii repertoriului cu noi piese din dramaturgia clasică rusă și străină.

Se apropie de sfârșit turnarea filmului „În întâmpinarea zorilor”, o transpunere cinematografică după povestirea despre anii revoluției a lui Vadim Kojevnikov. Scenariul filmului a fost scris de A. Antokolski, iar regia aparține lui T. Lukasevici. Rolurile principale sînt interpretate de Tatiana Konluhova și Iuri Iakovlev (interpretul prințului Mișkin din „Idiotul”).

Dina Kupre, o tinăra speranță a teatrului „Iaņ Rainis” din Riga.

rampa și ecranul

Cinemascopul în 1960

Cinematograful panoramic circular, ultima expresie a tehnicii cinematografice, continuă să fie un obiect de preocupări asidui pentru mulți cineaști sovietici. La Studioul central de filme documentare din Moscova sînt acum experimentate noi procedee de filmare simultană, se lucrează la perfecționarea sunetului stereofonic. În clipa de față studioul pregătește cel de al doilea film circoramic, care va ilustra instantanee din zilele celui de al VII-lea Festival mondial al tineretului și studenților, desfășurat vara aceasta la Viena. În același studio vor fi turnate în cursul anului viitor încă două filme pentru cinematograful panoramic circular. Cel dintii va fi o feerie sportivo-coregrafică (la care se vor utiliza și filmări submarine), iar cel de al doilea, va prezenta unul dintre cele mai populare colective artistice sovietice.

Studioul central de filme documentare din Moscova este nu numai părintele filmului circoramic sovietic, ci și al filmului cineramic. Pentru cinerama, cineaștii studioului realizează acum o nouă producție, care se va numi: „Noaptea prefacerilor miraculoase”.

Totuși, printre noile creații ale tehnicii cinematografice, cinemascopul are și va continua să aibă și în viitorul apropiat cea mai largă răspindire. Astfel, planurile studiourilor sovietice prevăd pentru anul 1960, turnarea unui număr

de 17 filme pentru ecran lat. Dintre acestea, „Mosfilmul” va realiza mai întâi ecranizarea scenariului „Poveste din anii zbuciumați”, de A. Davjenko, în regia lui Iulie Solnteva. La acest film va fi folosită pentru prima oară metoda filmării cu noua peliculă lată. O altă producție pentru cinemascop a studiourilor „Mosfilm” se va intitula „De-o vîrstă cu veacul” și va fi regizată de S. Samsonov. Tot la „Mosfilm” va fi transpus pentru ecran lat și celebrul roman gogolian „Suflete moarte”.

Studioul „Maxim Gorki” din Moscova și-a rezervat două filme pentru cinemascop, care vor înfățișa eroii ai timpului nostru: „Sfîrșitul bătrinei Berezovka” și „Soldații”.

Studioul din Baku va turna filmul „Ker Oglu”, închinat legendarului erou al poporului azerbaidjan.

Tot pentru cinemascop au fost proiectate și filme în culori cu baletetele „Cenușăreasa” și „Soărgătorul de nuci”.

Evident, cinemascopul nu va fi folosit exclusiv pentru filme artistice. Documentariștii sovietici pregătesc la rîndul lor câteva producții pentru ecran lat, mai ales filme științifice despre succesele sovietice în domeniul cosmonauticii. În același timp se va turna un documentar consacrat circuitului sovietic, un altul despre baletul sovietic pe gheață ș.a.

Cum se filmează

„Pămînt destelenit”

Acum cîteva luni, în gara Millerovo din regiunea Rostov s-a oprit un tren încărcat cu lăzi pe care scria „Pămînt destelenit”. În același timp, la hotelurile din oraș n-a mai rămas nici o cameră liberă, restaurantele au fost luate cu asalt, iar pe stîlpi și pe garduri și-au făcut apariția afișe care au produs o adevărată fierbere în rîndul cineaștilor din Millerovo. Studiourile „Lenfilm” invitau publicul să ia parte la filmarea scenelor de masă. Anunțuri similare au fost apoi afișate și în stanița Karghinskaia și la Othovii Rog.

În acest decor urma să se turneze filmul „Pămînt destelenit”. Scenariștii Iuri Lukin și Fiodor Șahmagonov, regizorul Alexandr Ivanov și întreaga echipă de filmare țineau să reinvie pe ecran toată bogăția de idei a romanului lui Mihail Șolohov, să păstreze neștirbită acea unică savoare a operei șolohoviene. Iată de ce au stabilit ca filmul să fie

realizat chiar în locurile indicate de acțiunea cărții. Căci Gremiacii Log este de fapt stanița Karghinskaia. Dar în cei 30 de ani, Davidovii, Nagulnovii, Razmiotnovii și fiii lor au schimbat atît de mult viața satului căzăcesc, încît acum e greu să mai descoperi urme ale trecutului, chiar în aspectele exterioare. Pentru crearea decorului natural al filmului a fost deci nevoie de multă bătaie de cap. Dar și natura cu capriciile ei, a dat mult de lucru cineaștilor. Așa s-a întimplat, de pildă, cu secvența sosirii lui Polovțev la Gremiacii Log:

— În portretul lui Polovțev, relatează încludat operatorul Viaceslav Fastovici, trebuiau reliefate trăsăturile de caracter ale personajului. Actorul Piotr Glebov, interpretul lui Polovțev, trebuia să aibă în acest episod o privire aspră, pătrunzătoare — Polovțev doar venea în sat cu intenții dușmănoase. Iată de ce aveam nevoie și de un fundal de cer înourat, posomorît. Dar în ciuda nevoilor noastre, era o vreme superbă, cu un cer limpede, albastru, fără nici o scamă de nor. A trebuit să așteptăm multă vreme, pînă cînd, într-un amurg, au început să se adune în sfîrșit norii. I-am prins grăbiți pe peliculă, odată cu umbrele tremurătoare ale înserării, în clipa cînd în depărtare se profila singuratică și sumbră silueta unui călăreț. Cadrele se succed vertiginos și călărețul se năpustește în galop spre obiectivul aparatului de filmat. Iată-l în prim plan: omul poartă în priviri neliniștea, ura, buzele orispate îl întregesc aerul de cruzime, iar de asupra-i se profilează un amurg tragic...

În felul acesta, un neajuns a fost înlăturat. Dar mai rămîneau altele altele. Stanița Karghinskaia se află la 140 kilometri de cea mai apropiată stație de cale ferată. Cum cei mai mulți interpreți erau actori de teatru, trebuiau să facă regulat naveta spre Moscova sau Leningrad. Așa încît oricine își poate imagina că nu era de fel ușor de respectat un asemenea program. Evgheni Matveev interpretul lui Nagulnov, pleca regulat la Moscova, iar după sfîrșitul spectacolului alerga la aeroport spre a prinde ultima cursă de Voronej. De acolo lua trenul

și în cele din urmă ajungea la Karghinskaia, a doua zi, cu vreo camion de ocazie.

Apoi ce poate fi mai simplu, în aparență, decît să găsești un hambar pentru scena răzmeriței femeilor? Și cu toate acestea, pictorul scenograf Nikolai Suvorov a răscolit cîteva stanițe pînă să descopere un hambar care să aducă cît de cît, cu cel descris de Șolohov. Pentru aceeași scenă, echipa de filmare a împrumutat un cal de rasă de la colhozul „Zorile comunismului”. Calul era însă năruș, iar actorul Matveev, un călăreț nu tocmai priceput. Așa se face că în clipa cînd Nagulnov trebuia să dea pînteni calului și să pătrundă în mijlocul mulțimii care jefuia grîul colhozului, calul s-a ridicat speriat în două picioare, s-a răsucit o dată zdruvăn, azvîrlindu-și călărețul. Scenele s-a repetat de cîteva ori și de fiecare dată actorul a fost trîntit la pămînt. Pînă la urmă, Evgheni Matveev a învățat totuși să se țină bine în șa, iar calul s-a deprins la rîndul lui cu rolul de vedetă.

La filmări asistau regulat mulți colhoznici, care erau profund impresionați de greutatea pe care trebuie să le învingă un actor de film.

În scena din curtea chiaburului Borodin, bătrina asmută asupra lui moș Șciukar un dulău fioros, care-i ferfenitează coșocul, oricum destul de prăpădit. Rolul lui Șciukar e interpretat de Vladimir Dorofeev, care a jucat în același rol și în filmul realizat acum 20 de ani. Episodul a trebuit să fie filmat de patru ori. Și tot de altele ori V. Dorofeev a trebuit să îmbrace un alt coșoc, căci nu era de glumit cu dulăul. Colții se înfîgeau năpraznic nu numai în lina coșocului ci și în brațele și picioarele actorului, spre disperarea numeroasei asistențe care își exprima consternarea pe cele mai diferite glasuri.

...Așa dar, o muncă minuoasă, dificilă, care reconstituie pas cu pas pentru ecran, palpitanta acțiune a capodoperei șolohoviene.

M. Vlasov

Un program bogat, interesant

Din planul de activitate al Consiliului orășenesc A.R.L.U.S. București pentru perioada imediat următoare desprindem: La Casa de cultură „I. Mai” vor avea loc o serie de spectacole în cursul cărora vor fi prezentate filme sovietice pentru copii, iar la liceul „Sf. Sava” un ciclu de expuneri educative cu tema „Medicina sovietică în apărarea sănătății publice”, însoțite de filme documentare referitoare la medicina.

La Casa de cultură maghiară „Petőfi Sándor” va avea loc o conferință despre „Poziția guvernului sovietic pentru rezolvarea pe cale pașnică a problemelor internaționale”, urmată de o seară de filme sovietice.

La clubul Finanțe-Bănci, va fi prezentat un ciclu de conferințe intitulat: „Prin capitalele republicilor socialiste sovietice”, iar în aula Facultății de științe juridice, studenții din Capitală vor asista la un program prezentat de artiștii români care au evoluat pe scene sovietice.

În afară de aceste manifestări, prin grija Consiliului orășenesc A.R.L.U.S., filmul „N. S.

Hrușciov în America” care a stîrnit un uriaș interes în mijlocul publicului bucureștean va rula în continuare în cluburile de pe lângă întreprinderile și instituțiile din Capitală.

PENTRU TARANIMEA MUNCITOARE

Principalele obiective cuprinse în planul de activitate al Consiliului regional A.R.L.U.S.-București sînt îndreptate spre popularizarea, în primul rînd în rîndul tîrînimii muncitoare, a vieții și activității oamenilor sovietici, a marilor realizări dobîndite pe tîrîmul îndeplinirii prevederilor planului septenal.

În cursul lunii decembrie, de pildă, în comuna Răcarți va fi organizat un concurs „Cine știe răspunde” pe tema „Munca, o chestiune de glorie și onoare”, la care vor participa tinerii din comună. Tematica concursului va fi legată de viața și munca, de strălucitele realizări ale tineretului sovietic din ultimii ani.

Cu prilejul manifestărilor organizate în comunele Videle,

Blejești, Mereni etc. din raionul Videle, va fi popularizată politica consecventă de pace a Uniunii Sovietice, iar în orașele Giurgiu, Oltenița, Alexandria, Turnu Măgurele și Roșiori de Vede, precum și într-o serie de comune, între care Vidra și Balotești, vor avea loc expuneri pe tema „Colaborarea economică romîno-sovietică”.

În gospodăriile agricole de stat și în gospodăriile colective Consiliul regional A.R.L.U.S.-București a prevăzut o serie de manifestări specifice activității în aceste sectoare de muncă, cum sînt conferințele „Rolul sovhozurilor în agricultura sovietică” și „Forme noi de retribuire a muncii în colhozurile sovietice”. La aceste manifestări vor lua cuvîntul țărani colectivști și alți lucrători din agricultură care au vizitat colhozuri și sovhozuri sovietice cu prilejul excursiilor turistice „Trenul prieteniei”, organizate de Consiliul General A.R.L.U.S. Conferințele și expunerile vor fi urmate de seri literare și reuniuni tovarășești.

Poșta redacției

Necula Petre — com. Udrești, regiunea Ploiești: 1) E bine să scrieți în limba rusă. 2) Trimițeti adresa dv. revistei „Narodnaia Ruminia”, care se difuzează în U.R.S.S. și a cărei redacție se află tot în str. Ion Ghica nr. 5-7, raionul Tudor Vladimirescu-București. Specificați profesia dv. și cu cine ați dori să corespundați.

Petre N. Ionescu — București. Ne pare rău că n-am putut publica niciunul dintre cele trei jocuri trimise de dumneavoastră. Dintre ele, careul „Știri din Lună” este mai interesant, dar definițiile sînt greoaie.

Cezar Străchinaru — Vaslui. Alla Laboțkaia este și actriță de teatru. Ea a absolvit studiul teatral de pe lângă M.H.A.T. și lucrează la acest teatru. Îi puteți scrie pe adresa: Moskovskii Hudojstvennii Akademiceskii Teatr — M.H.A.T., Moscova.

Florin Stoica — Borsec — Poezia trimisă are unele calități care dovedesc că lucrînd mai mult, străduindu-vă să vă exprimați cît mai plastic gîndurile, veți izbuti. Scrisoarea ne-a sosit cu întîrziere de aceea vă răspundem abia acum.

desc mariacesii — instrumentiștii și cîntăreții de stradă care pot fi „comandați” prin telefon, ca un taxi, cu orice prilej.

În zgîrie norii din centrul orașului ca și în căsuțele de la periferie s-au aprins luminile. Atît în vilele luxoase de pe Paseo de la Reforma, cît și în cartierele sărace din orașul vechi se comentază cu apringere marea noutate: Mikoian se află în Mexic. Prietenia dintre cele două țări se va întări, spre folosul întregii lumi.

Lui Anastas Ivanovici Mikoian i se pun nenumărate întrebări. La recepția de la ambasada sovietică, mister Gaptill, directorul filialei locale a agenției americane Associated Press, l-a întrebât:

— Ce părere aveți, domnule Mikoian, de primirea care vi se face aici, în Mexic, în comparație cu felul în care ați fost întîmpinat în S.U.A.?

— Sînt foarte mulțumit de vizita în S.U.A. — a răspuns A.I. Mikoian. Au fost și unele greutăți, dar poporul, poporul simplu a avut o atitudine cît se poate de favorabilă față de vizita mea. Călătoria în Mexic se desfășoară într-o perioadă foarte deosebită. Cînd eu am vizitat S.U.A. gheața „războiului rece” mai era încă puternică și rezistentă. Acum, după vizita în Statele Unite a tovarășului Hrușciov, gheața „războiului rece” s-a spart și începe să se topască — iar aici în Mexic nu numai că-i cald, dar e chiar arșiță.

— Sînteți optimist, domnule Mikoian — a remarcat Gaptill.

— Optimismul nostru este confirmat de istorie — a răspuns Anastas Ivanovici. Acum un an nimănu-i trecea prin minte că Hrușciov va fi invitat în S.U.A. Dar această vizită a avut loc, și în curînd va veni în Uniunea Sovietică președintele Eisenhower...

G. Borovik

CONTINENTUL

Centrală electrică deasupra norilor

Noua centrală hidro-electrică de la Murgab se construiește pe riul Ak-Su, care curge în munții Pamirului la o înălțime de 4.000 de metri, depășind astfel mult plafonul norilor.

Hydrocentrala de la Murgab va fi cea mai „înaltă” centrală electrică sovietică și, în același timp, prima din cele cincisprezece hidrocentrale a căror construcție va fi realizată în Pamir în următorii zece ani.

Pamirul este o regiune foarte bogată în „cărbune alb” așa încît, în curînd, noile centrale hidroelectrice vor înlocui costisitoarele centrale Diesel. Pînă acum au și fost explorate peste 60 de torente, dintre care 13 au fost socotite ca intrînd în condițiile cerute de planurile constructorilor.

Manuscrise ale lui Vauban la Moscova

La arhivele centrale militare din orașul Moscova au fost descoperite cîteva manuscrise ale celebrului mareșal francez, inginer și scriitor din sec. XVII — Vauban.

Manuscrisele, datele din anii 1690—1691, cuprind scurte însemnări despre fortificații, mai ales referitoare la castelul Lillemberg din munții Alsației, precum și peste o sută de desene în culori ale altor fortificații. Descoperirea prezintă un deosebit interes pentru istoricii din întreaga lume.

Cineramă mobilă

Inginerii și arhitecții ucraineni au elaborat proiectul unei săli cineramice demontabile, înaltă de zece metri și

alcătuită din 24 de pereți. Căptușită în interior cu plăci care asigură izolarea fonică, și drapată cu perdele acustice, noul tip de cineramă are un ecran format din plăci de materie plastică înalt de opt metri și jumătate și lat de 20 metri.

Aparatele de proiecție și tabloul de comandă se află instalate pe trei autobuse special construite, care stăionează în spatele edificii. Demontate, instalațiile cineramei pot fi cu ușurință transportate de mai multe camioane.

Mandarine, portocale, lămii...

În livezile din Gruzia poate fi des întîlnit un pom ciudat. E vorba de un mandarin pe care au fost altoite ramuri de portocali și lămii, așa încît arborele rodește în același timp mandarine, precum și portocale și lămii.

Sistemul gruzin de altoi dă cele mai bune rezultate. Ramurile greafe rodesc cu un an sau doi înainte termenul obișnuit și dau fructe mari, mustoase. De pe fiecare arbore, grădinarii culeg mai bine de o mie de fructe.

Televiziunea și industria

Recent, o instalație de televiziune destinată industriei a fost pusă în funcțiune la uzina din Ust-Kamenogorsk. Instalații similare au fost montate și în plumbăria din Leninogorsk și într-una din minele combinatului polimetalic din același oraș.

Grație televiziunii, mecanicul de serviciu poate urmări urcarea minerilor în ascensor, precum și procesul de producție ce se desfășoară jos, în mine.

U. R. S. S.

SPORT

Fotbaliști sovietici la Paris, Montevideo, Rangoon

— Mingea asta nu-i decît un cartof muiat!

Așa s-a exprimat, după cum relatează un corresponsent al ziarului „Trud”, un spectator francez care nu-și pierduse simțul umorului chiar sub ploaia persistentă care, acum cîteva zile, transformase cunoscutul stadion de la Parc des Princes într-un cîmp plin de băltoace. Zeci de mii de oameni au înfruntat totuși „potopul”, și la adăpostul fulgarinelor și umbrelor au urmărit interesantul meci dintre Dinamo-Tbilisi și liderul campionatului francez, Nimes. Ce să-i faci, și asta face parte din viața agitată a spectatorului de fotbal!

De data aceasta însă „dușul” n-a fost zadarnic. Amatorii de fotbal parizieni au avut ocazia să asiste, în ciuda ploii, la un meci frumos, aprig disputat și, la sfîrșit, au aplaudat cavalereste pe dinamoviștii din Tbilisi, învingători cu 2:0.

Acesta a fost ultimul meci dintr-o serie de șapte pe care fotbaliștii din Tbilisi le-au susținut în Belgia, Franța și Luxemburg. Jucătorii gruzini și-au cîștigat simpatia amatorilor de fotbal care i-au văzut jucînd, iuți și plini de energie, practicînd un stil de joc atît de neobișnuit pentru echipele din Occident, care-și „economisesc” cu grijă eforturile la fiecare meci.

În timp ce la Paris dinamoviștii gruzini se străduiau să trimită cît mai mulți „cartofi” în plasa celor din Nimes, la mii de kilometri depărtare, dincolo de Atlantic, la Montevideo, alți fotbaliști sovietici, de la Spartak-Moscova, înfruntau cea mai populară echipă din Uruguay, „Nacional”, clasată a doua în campionat. Era al doilea meci

între aceste echipe, dar nu o revanșă; anul trecut, la Moscova, partida se terminase la egalitate. De data aceasta însă Spartak a pierdut; moscoviții nu s-au putut adapta destul de repede stilului de joc al sud-americanilor, bazat pe o impecabilă tehnică și viteză în execuție. Dar, deși învinși, fotbaliștii sovietici au produs o frumoasă impresie, pe care antrenorul lui „Nacional”, cunoscutul Ondino Viena, a rezumat-o astfel: „Spartak are bune posibilități tehnice, dar în acest meci potențialul echipei n-a fost pus în valoare...”. O experiență în plus, care va fi fără îndoială folosită din plin în viitoarele meciuri, căci doar acesta este unul dintre scopurile numeroaselor întîlniri internaționale pe care le susțin în diferite colțuri ale globului echipele fruntașe ale fotbalului sovietic. La Paris sau Montevideo, la Londra, la Rangoon (unde reprezentativa R.S.F.S.R. a învins Birmania cu 6:2), sau în capitala Cambodgiei, la Pnom-Penh (unde probabil, fotbaliștii sovietici au fost prima echipă europeană venită în vizită), sportivii sovietici au demonstrat cu un succes deosebit potențialul remarcabil al fotbalului sovietic.

Grupurile de cîte 11 jucători care poartă culorile cluburilor sportive ale Uniunii Sovietice, care apără pe atîtea stadioane din lume faima sportului sovietic și care sînt salutați și aplaudați cu atîta entuziasm de iubitorii fotbalului, reprezintă în aceeași timp o mină întinsă peste țări și mări, mina puternică și sinceră a prieteniei sportive.

Petre Voinescu

Komsomolsk pe Amur — Piața Lenin

„VIVA RUSIA!”

(urmăre din pag. 7-a)

noi în U.R.S.S. asortăm cu multă plăcere vodka rusească cu scrumbie islandeză.

— Relațiile noastre — a continuat Gislason — se îmbunătățesc cu fiecare an ce trece: în ultimii șase-sapte ani, comerțul nostru s-a dezvoltat mult. Schimbul de mărfuri cu Uniunea Sovietică reprezintă astăzi 20 la sută din întreg comerțul nostru exterior...

Acum, cînd scriu aceste rînduri, deasupra Mexicului coboară umbrele înserării. Lîngă redacție s-a strîns o grămadă de voceros — băieți care vind ziare. Peste cîteva clipe vor primi maldărele de ziare de seară, pe care le vor încărca pe biciclete, în teancuri atît de mari încît voceros-ului nu se mai vede dintre ele, și vor răspîdi în toate colțurile orașului de patru milioane de locuitori vestea convorbirii prietenești dintre președintele Mexicului, Adolfo Lopez Mateos, și A.I. Mikoian.

Voceros-ii vor vinde ziare muncitorilor care s-au oprit să ia o gustare lîngă vînzătoarele de tortillas — un soi de lipie din făină de păpușoi. Strigătele lor vor răsună atît în cartierele sărace cît și în impunătoarea și rigidă piață Socolo, construită de spanioli pe locul vechiului oraș al aztecilor. Aici se înalță palatul prezidențial, cu ziduri pictate în frescă de genialul Diego Rivera.

În acest palat am avut bucuria să asist la începutul convorbirii dintre A.I. Mikoian și Adolfo Lopez Mateos...

Acum, cînd s-a înserat, magazinele se închid, iar pe panourile de reclame începe dansul iumînlor electrice. Funcționarii se îndreaptă spre casă, iar pe strada Lopez nu se mai îngrămă-

Siloși de cursă lungă

Secția internațională a Aeroftotului își are sediul aproape de aerogara Vnukovo, într-o clădire cu trei etaje. Într-o zi, am urcat la primul și m-am interesat unde i-aș putea găsi pe piloții liniei Moscova-Paris.

— Avionul de Paris e tocmai pe cale să aterizeze — mi s-a răspuns. Vă rugăm să așteptați. În zece minute echipajul va fi aici.

În clădire intrau și ieșeau mereu piloți, ofițeri cu navigația, mecanici și telegrafiști. Unii sosiseră tocmai din Cairo, alții din Delhi, alții din Copenhaga, Londra, Pekin... căci Moscova are legături aeriene cu 22 de țări.

În fine și-a făcut apariția și un pilot mai în vârstă, de statură mijlocie, vînjos, pe care funcționarul de serviciu s-a grăbit să mi-l prezinte: — Ivan Orloveț, pilot de cursă lungă, pe linia Paris.

— Vă interesează cursele pe care le facem în Franța? ni s-a adresat pilotul. Linia Moscova — Paris — Moscova este una din cele mai băutate de avioanele noastre și trebuie să vă mărturisesc, e cât se poate de plăcut să ai de-a face cu francezii. La aterizarea pe aerodrom lumea se îmbulzește în jurul nostru, se încing discuții prietenești...

— Nu-l cunoașteți cumva pe aviatorul Nikolai Voronkov? m-a întrebat odată un francez pe aeroportul din Reims. Am luptat împreună într-un detașament de partizani și aș putea spune că mi-a scăpat viața scofindu-mă dintro-luptă în care fusese rănit. Dar a venit pacea, Nikolai a plecat acasă și i-am pierdut urma.

Din păcate, nu i-am putut fi de folos...

Înflinirile aviatorilor sovietici cu foștii piloți ai escadrilei „Normandie-Niemen” sînt de asemenea extrem de cordiale. Printre piloții Aeroftotului se află mulți aviatori care în timpul războiului au luptat cot la cot cu piloții francezi. De pildă, ofițerul cu navigația, Grigori Pavliuk.

— Pe atunci francezii a-părau alături de noi un aerodrom în preajma Vilnius-ului — mi-a povestit Pavliuk. Imi amintesc și azi ziua de pomină, cînd fasciștii au încercat, în cinci rînduri, să ne bombardeze. De fiecare dată însă cei din „Normandie” i-au pus pe fugă.

L-am rugat pe pilotul de cursă lungă Ivan Orloveț să-mi vorbească ceva și despre impresiile culese în răs-timpul scurtului popas făcut în capitala Franței.

— M-a impresionat interesul mereu crescînd față de țara noastră. Se vorbește mult, foarte mult, despre vizita tovarășului Nikita Hrușciov în Franța. Pe unde am fost, la Marsilia, Reims, Bordeaux, Tours, pe stradă și în cafenele, pe aerodrom, oamenii ne cereau vești despre programul apropiatei vizite în Franța a conducătorului guvernului sovietic.

Poporul francez îi întimpină pe piloții noștri cu cea mai caldă prietenie. În timpul zborului de întoarcere, la frontiera belgiană, înainte de a părăsi teritoriul francez, posturile de radio pariziene răspund saluțului lor de adio, în limba rusă: „Do svidania, dobrovo puti”. Iar, la rîndu-le, piloții sovietici transmit în franceză: „Au revoir”!

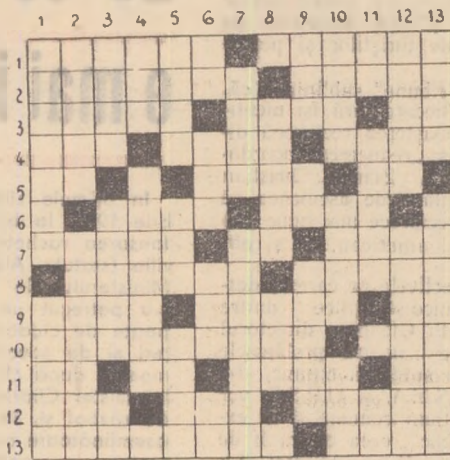
A. G.

CONSONANTE

ORIZONTAL: 1)

Potecă... în cap. — Scoate unul din sticle și răceala din om. 2) Stricat sau... — Spintecat. 3) Roman. — Las de azi pe mine! — Plante din... năuntru 4) A lucra pămîntul — Inșă prelungit. — Din nou, prelungit 5) Jumătate rimă! — Soți foarte proaspeti. — Nu, alfel spus 6) Răspunsul muntilor. — Viteaz... 7) Pe-celăuiește dragostea. — Un punct de întrebare — Riu de hotar. 8) Extindere — Vestea. 9) Ostroovski are una fără zestre și una de zăpădă — Expuse — Alexandru, cînd semnează. 10) Plante cu flori amare... — Și ecoul ei... copilăresc 11) Soare de import. — Nouă în vechime? — Inșă — X 12) Careuri de 10/10 — Destoinic — Comici 13) Consonanta cu două jumătăți — Crișan la cinema.

VERTICAL: 1) Cavalerist de pe vremuri — Lopata... măturii 2) Zgîrciți — Lucrează obiecte dintr-un aliaj 3) Palmiped... pentru plata datoriilor. — Listă de greșeli. — I și 1000 pe vremea lui Seneca. 4) Brăzdezi pămîntul. — Oraș în Asia, în lăta Istambulului. 5) Locul omului ordonat. — Noți, popular — Centrat 6) Dumneaei. — Acu... la Iași. — În Esmeralda... — Pere 7) State... puternice — Lustru-iți cu ceară 8) Flux și reflux — Unde e mai subțire acolo se rupe 9) Cai dobrogenu — Fir fără cap — Situații 10) Conducători ai tătarilor (od.) — Prețera — Nume turcesc 11) Păreți — Vaporii — Luu Ali i s-a pierdut urma! — 12) Nevasta lui Ben-Ardun, din poezia „El Zorab” de G. Coșbuc. — Oameni care îți spun numai vorbe bune. 13) Balaurul Siciliei. — Aici se cățește oțelul.

— Un punct de întrebare — Riu de hotar. 8) Extindere — Vestea. 9) Ostroovski are una fără zestre și una de zăpădă — Expuse — Alexandru, cînd semnează. 10) Plante cu flori amare... — Și ecoul ei... copilăresc 11) Soare de import. — Nouă în vechime? — Inșă — X 12) Careuri de 10/10 — Destoinic — Comici 13) Consonanta cu două jumătăți — Crișan la cinema.

Dezlegările jocurilor publicate în luna noiembrie

Nr. 44: „Zile și nopți”

ORIZONTAL: Simonov — Arabi 2) Eminescu — Alba 3) Halima — Sapa — R 4) Es — Xe — Nocturn 5) R — C — Tipat — Tea 6) Aladin — Roman 7) Zori — Seara — Ut 8) Amado — R — Inima 9) D — Gounod — T — Ic 10) Asin — Ei — Torte 11) Caaba — So — A — V 12) Rol — Omnibuze 13) Opera — Opeteta.

Nr. 45: „Prietenul omului”

ORIZONTAL: Pestraia — Sat 2) Os — Romane — Ba 3) Pete — Usturoi 4) Juriuri — Rol 5) Iii — R — Niobiu 6) Nagit — Aport 7) L — Tal — Spate 8) Ap — Nasea — E — R 9) Iole — Ea — Haba 10) Krilov — Balet.

Nr. 46: „Case”

ORIZONTAL: Caturi — Olane 2) Aniu — Nora — As 3) Sam — Străini 4) A — Petruscu — S 5) Ciurar — Alba 6) Ei — Iar — S — Aaj 7) Tub — Desca — No 8) Acasă — Tiurin 9) Cula — Curte — A 10) Rz — Sip — Opus 11) Ceara — Atras 12) Incăpere — Ros 13) Rc — Zar — Scara 14) Curățenie — It.

Nr. 47: „Joc cu cheie fără... cheie”

ORIZONTAL: Cheie — Broasca 2) A — Tatarului — G 3) Pian — Raci — Ler 4) Sol — Nava — Mina 5) A — Av — Portativ 6) C — Az — S — Rr — Ga 7) Chelar — Sesam 8) Aer — Posac — Vas 9) Li — Pas — Radă — E 10) U — Incuiași — Nc 11) Pin — E — Acordor 12) Dezlegare — Te 13) Saltino — Isteț.

DESTINE

Insemnările unui judecător

(urmare din pag. 4-a)

de cite ori nu l-a ajutat, transformînd pretextele cele mai mărunte în adevărate sărbători, care le-au rămas adînc întipărite în suflet. Era sfătuitorul, secretara lui, o mamă devotată pentru copii și, în același timp o soție credincioasă, care-l iubea la nebunie. El îi primea toate atențiile ca pe un lucru foarte firesc ba de multe ori uita chiar să-i mulțumească.

Recent, Galin a părăsit din nou Moscova, de astădată definitiv, spre a se instala la Kuibîșev. Dar ce importanță avea asta! Drumurile n-o speriau. Și-a lăsat fata la Moscova și a plecat după el. De data asta, însă, s-a dovedit inoportună. Locul ei era ocupat de o altă femeie, o femeie tinăra și blondă, tipător fardată. O poveste veche ca lumea. Era, însă, supărător să vezi un om ca Galin, devenind eroul unei povești atît de triste. Și iată-l înaintînd cererea de divorț — o adevărată pledoarie — în care încerca să se convingă pe el, și pe cei din jur de dreptatea cauzei pe care o susținea.

Ce-i de făcut? — ne-am întrebat în camera de deliberări, unde mă retrăsesem împreună cu asesorii. Să-i împăcăm? Soțul nu vroia Să pronunțăm divorțul? Ar fi însemnat să facem pe plac unui egoist care și-a pierdut orice simț al datoriei, s-o condamnăm pe femeia aceea, modestă și ostenită de viață, să-și petreacă bătrînețile în singurătate. Ce prevede legea în asemenea cazuri? Nimic. Se bizuie pe judecători. Și, bineînțeles, n-am pronunțat divorțul.

Procedînd așa, m-am simțit încercată de-o îndoială: n-am fost oare cumva părtinitoare? Poate că o femeie judecător devine subiectivă cînd trebuie să condamne o altă femeie? Cum ar trebui să procedeze, de pildă, dacă o mamă ar cere divorțul, iar soțul s-ar

impotrivi? De la bun început, soluția ar părea simplă: divorțul trebuie acordat. Și totuși, lucrurile nu se petrec întotdeauna așa. Ce, nu sînt și femei ușurate care zboară din floare în floare ca fluturii?

Iată, de pildă, cazul Kirillov. Mă ruga să-i păstrez familia pentru copiii lui, pe care, spunea el, soția n-are dreptul să-i părăsească. Soția lui, o femeie mititică, gingașă, asculta tăcută, în timp ce un suris abia perceptibil îi flutura pe buzele mărginite de riduri timpurii. Tăcerea ei începuse să mă enerveze. Și am întrebat-o pe un ton sec:

— Chiar, într-adevăr nu poți... — Să ne împăcăm? Asta vroiați să spuneți? N-aș vrea să vă pierdeți timpul degeaba. Socoteam că e mai bine să tac, dar acum fie, am să vorbesc. Am ascultat-o.

...La început era înflăcărat, pătimaș, ca toți îndrăgostiții. „Vrei să-l învăț pe de rost pe Pușkin? Pentru tine aș fi în stare să culeg ghiociei și într-o piață asfaltată!” Dînsa protesta cu modestie, căci nu-i cerea asemenea sacrificii.

A urmat căsătoria. Prietenii, rudele le-au făcut urările de cuvîntă, însoțite de tradiționalul dar, și le-au dorit fericire. A trecut și luna de miere, și odată cu ea și tandrețea lui. Să nu vă închipuiți cumva că a început să bea ori să joace cărți... Nu. Se întorcea acasă la 7 seara, desfăcea ziarul cu gestul lui obișnuit, minca tăcut, controla fără să scoată un cuvînt cheltuielile zilei, apoi, mai mult din obișnuință decît pentru că l-ar fi interesat, își întreba soția ce mai e nou la dînsa la serviciu, după care, fără să mai aștepte răspunsul, se culunda în lectură, sau adormea. Nu se arăta atențiv cu ea, nici chiar de ziua ei; început cu încetul începuse să primească din ce în ce mai puțini prieteni, după care au prins să-și rărească și ei vizitele.

În ciuda faptelor, dînsa spera totuși

Răspundem cititorilor Universitățile populare

„Am citit de multe ori în ziare despre universitățile populare, o nouă formă de învățămînt de masă foarte răspîndită acum în Uniunea Sovietică. V-aș rămîne îndatorat dacă, la rubrica dumneavoastră, mi-ați putea da câteva lămuriri în legătură cu activitatea și modul de funcționare a acestor universități” — ne scrie tov. Dumitrescu Ion, de profesie tîmplar.

Construirea societății comuniste presupune nu numai existența unei puternice baze materiale și tehnice, ci, în același timp, și a unui înalt nivel moral și cultural. Universitățile populare sovietice care v-au atras atenția au drept scop formarea și dezvoltarea gustului estetic al maselor, răspîndirea pe scară largă a principiilor moralei comuniste.

Aplicată cu succes în Uniunea Sovietică, această nouă formă de învățămînt, neobligatorie, dar care atrage un foarte mare număr de oameni ai muncii sovietici, este destinată în primul rînd tineretului și, în al doilea, muncitorilor care, aflați în producție nu au timpul necesar să frecventeze cursurile de zi ale universităților. În scurt timp, în întreaga Uniune Sovietică au fost înființate aproximativ 2000 de astfel de universități în orașe, la sate, în cadrul armatei, cu sute de mii de auditori.

Cursurile universităților populare, ținute de savanți, scriitori, pictori și artiști cunoscuți îmbrățișează domenii din cele mai variate ca arta, literatura, estetica, etica și au loc de două sau trei ori, săptămînal. Durata studiilor este în funcție de facultatea aleasă — teatru, muzică, arte frumoase, literatură, relații internaționale, estetică, arhitectură etc., — de la doi la trei ani, prelegerile fiind urmate deseori de lecții practice în muzee, expoziții, teatre, conservatoare etc.

IN CURIND PE ECRANELE CAPITALEI UN NOU FILM ROMINESC AVALANȘA

o producție a studioului cinematografic „București”

Scenariul: HORIA LOVINESCU
Regia: GH. TURCU
Imaginea: JEAN PIERRE LAZAR, LUPU GUTMAN
Muzica: TIBERIU OLAH
Decoruri: LABANCZ LADISLAU

că într-o zi viața i se va schimba. De schimbat, însă, nu se schimba nimic. Așa s-au scurs doisprezece ani, de-a lungul cărora doar copiii i-au mai adus un pic de bucurie...

Așa se explică de ce atunci, cînd l-a întîlnit pe bărbatul care a tras vîlul de pe soarele și primăvara care totuși existau afară, s-a dăruit cu totul noilor simțămînte.

— Cînd a aflat de hotărîrea pe care am luat-o, a adăugat înînră femeie, soțul a renunțat la calmul pe care-l afișase atîția ani: „Ce se petrece? Doar avem tot ce dorim!”

— Da, i-am răspuns, totul, în afară de dragoste.

Așa încît nu un simplu capriciu o adusesse pe femeia aceea în fața tribunalului, ci doisprezece ani de viață monotonă, petrecuți alături de un om-robot. ...Pe copii i-am lăsat mamei. Avea să le fie mai bine cu dînsa.

Ieri, după lăsarea lucrului, am ieșit afară, în stradă. Soarele strălucea, mă încrucișam cu oameni surizători, fericiți, bronzăți. Un copilăș își trăgea tatăl de mină: „Grăbește-te tătucule, întirziem la circ”. O mamă cumpăra înghețată celor trei bursuci ai ei în timp ce tatăl, fericit, zimbea la bucuria lor copilărească. De-a lungul bulevardului, o adevărată caravană de căruțoare cu copii se scurgea spre casă. Cu amorul lor propriu părintesc, mamele și tații care împingeau la ele, tineri încă, păreau uneori puțin ridiculi. La o intersecție, un tînăr cu un buchetel de flori în mină, arunca în juru-i priviri nerăbdătoare... Nu-l cunosc pe acești oameni, habar n-am cum îi cheamă și sper să nu-i văd nicînd în- gîrind în registrul: „Procese de divorț”.

Lidia Verzułova

Acul barometrului internațional inclină spre „timp. frumos“

La sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S., N. S. Hrușciiov spunea: „Adeseori avem prilejul să auzim oameni de stat din țările occidentale întrebându-se dacă trebuie „să accepte“ sau „să nu accepte“ propunerea de coexistență pașnică făcută de Uniunea Sovietică. Eu cred că aceste raționamente vadesc o neînțelegere a esenței problemei. Coexistența pașnică este în zilele noastre un fapt real, iar nu o rugăminte sau o dorință a cuiva. Ea este o necesitate obiectivă, care decurge din actuala situație existentă în lume, din etapa actuală a dezvoltării societății omenesci“. O serie de evenimente, care au avut loc în ultimele zile, arată că principiile coexistenței pașnice sînt aplicate cu succes, atunci cînd există dorință de colaborare din ambele părți. Metoda tradițională, expresia coexistenței, apare tot mai mult ca principala metodă pentru înlăturarea divergențelor și reglementarea problemelor nerезolvate.

Iată, de pildă, conferința în problemele Antarcticii, la care au luat parte reprezentanții a 12 state. Se știe că în trecut existau planuri ale statelor imperialiste de a folosi această regiune ca o bază militară. După vizita lui N. S. Hrușciiov în S.U.A. și în condițiile procesului de destindere care a început în lume, conferința de la Washington s-a încheiat prin semnarea unui tratat care stabilește că „Antarctica trebuie să fie folosită exclusiv în scopuri pașnice“. În tratat sînt înscrise o serie de prevederi de mare însemnătate pentru dezvoltarea continuă a colaborării internaționale în această regiune, realizîndu-se pentru prima oară un sistem de inspecție și control acceptabil tuturor. Succesul realizat prin semnarea acestui tratat este comentat în prezent pe larg de presa internațională.

Referindu-se la însemnătatea tratatului, ziarul „New York Times“ scrie: „Acordul celor 12 țări privind Antarctica este poate prima ieșire din numeroasele impasuri Est-Vest. El ar putea contribui și la rezolvarea unora dintre problemele cele mai dificile și înalte domenii“. În același sens se exprimă și ziarul „Star“ din Washington, care numește continentul Antarctic un „atelier al păcii“ și își exprimă speranța că noul tratat, care prevede folosirea exclusivă a acestui continent pentru cercetări științifice pașnice „va promova colaborarea și încrederea reciprocă și în alte domenii“.

Majoritatea observatorilor remarcă că un merit deosebit în acordul realizat la Washington, revine reprezentanților Uniunii Sovietice. După cum subliniază agenția United Press International, „oficialitățile americane au adus elogii atitudinii de colaborare adoptată de U.R.S.S. în tratativele pentru încheierea tratatului“. Dacă în ceea ce privește Antarctica, regiunea cea mai rece de pe planeta noastră, s-au putut stabili relații calde între oamenii de știință, iar în prezent s-a căzut de acord ca această regiune să fie în afara armamentelor clasice și atomice, de ce oare nu s-ar putea găsi soluții asemănătoare și pentru celelalte continente, și în special pentru continentul european, unde se află o populație atât de densă și unde problema creării unor zone demilitarizate și de nucleare se pune cu mai multă acuitate?

În căutarea comună a căilor și mijloacelor care să contribuie la încetarea războiului rece, la crearea unei atmosfere de încredere și înțelegere între popoare, un mare rol sînt chemate să-l joace legăturile culturale, tehnico-științifice, economice, internaționale. De aceea opinia publică mondială a salutat cu căldură rezultatele tratatelor culturale anglo-sovietice și sovieto-americane, ca și ale tratatelor în domeniul colaborării tehnico-științifice dintre U.R.S.S. și S.U.A. Comentînd semnarea acordului cultural sovieto-american ziarul „New York Herald Tribune“ scrie că el constituie „una din cele mai reușite contribuții aduse în perioada postbelică la stabilirea

unei baze trainice pentru pace“. Același ziar consideră drept o contribuție pozitivă la îmbunătățirea relațiilor reciproce dintre țări, creșterea numărului vizitelor reciproce ale ansamblurilor artistice, oamenilor de știință, oamenilor de afaceri și sportivilor, ale turiștilor și personalităților politice.

„New York Herald Tribune“ subliniază că, deși pe plan ideologic fiecare țară își menține concepțiile sale, cunoașterea reciprocă directă poate contribui la „reducerea încordării și la o pace trainică“. Ziarul „Christian Science Monitor“ subliniază de asemenea că de pe urma înțelegerii reciproce mai bune „au de câștigat atît poporul american, cit și poporul rus“.

Referindu-se la perspectivele pe care le deschid schimburile tehnico-științifice dintre S.U.A. și U.R.S.S., Keith Glennan, directorul Administrației naționale pentru problemele aeronautice și cercetării spațiului cosmic, și-a exprimat speranța că „S.U.A. și U.R.S.S. vor întreprinde în viitor acțiuni comune și în exploatarea spațiului cosmic“, ceea ce va fi de mare folos pentru dezvoltarea științei. La rîndul ei, presa britanică se ocupă pe larg de acordul cultural încheiat de curînd între Anglia și U.R.S.S., subliniind că este pentru prima oară cînd un astfel de acord a fost semnat de reprezentanții celor două guverne. În treacăt fie spus că în trecut guvernul Angliei se eschiva de la o participare directă la semnarea acordurilor cu privire la schimburile culturale, lăsînd aceasta pe seama unor organizații semi-oficiale. În prezent el își asumă obligații complete în ceea ce privește întărirea contactelor culturale. Se remarcă de asemenea faptul că schimbul dintre cele două țări urmînd a se efectua în conformitate cu legile și regulamentele acestor țări, se înlătură posibilitatea de a folosi schimbul cultural în scopuri străine sarcinii de apropiere reciprocă a popoarelor în interesul consolidării păcii.

Rezultatele obținute pe calea colaborării științifice și culturale între statele din Est și Vest sînt de natură să aibă urmări și asupra relațiilor comerciale, în special a celor sovieto-americane, în ciuda manevrelor adversarilor acestor relații. După cum remarcă săptămînalul „France Observateur“ și „în domeniul comercial dezghețul este pe cale să înceapă“. „Cercurile de afaceri americane — scrie acest ziar — nu pot rămîne cu brațele încrucișate în timp ce concurenții lor din vechiul continent sporesc relațiile comerciale cu țările Europei răsăritene“.

Iată doar cîteva fapte petrecute într-o singură săptămîină care indică că în lume apar tot mai evident semne ale îmbunătățirii situației internaționale. Lărgirea colaborării culturale și tehnico-științifice între Est și Vest este o nouă dovadă concretă a posibilității colaborării reciproce avantajoase dintre statele cu regimuri sociale diferite, o expresie a coexistenței pașnice.

I. Manea

In mocirla „războiului rece“

desen de Kukrin'ksi

De ce elefantul rus e mai iute decît cel american

În primele zile ale lunii octombrie 1957, la baza militară pentru lansarea rachetelor de la Huntsville (statul Alabama), aparținînd Ministerului de Război al S.U.A., s-a petrecut un eveniment cit se poate de ciudat: un grup de ofițeri și de savanți au meșterit o momie după chipul și asemănarea lui mister Charles Wilson, ministrul de război și, în chioțe sălbatice, asemănătoare cu celea pe care le scoteau pe vremuri războinicilor indieni, au spinzurat-o cu toate onorurile convenite...

După cum se știe, gusturile nu se discută. Nu-avem nici un drept să reproșăm personalului bazei de la Huntsville faptul că a găsit tocmai această modalitate ciudată de a marca memorabilul eveniment istoric petrecut în acele zile: lansarea de către Uniunea Sovietică a primului satelit artificial al Pămîntului. Ba, mai mult decît atît, sîntem gata să-i înțelegem. Pentru că, la drept vorbind, adică, mai precis, folosînd cuvintele dintr-un articol recent al generalului Gavin, bietii oameni au primit o lovitură zdravănă în convingerea lor privitoare la superioritatea științei americane asupra celei sovietice.

„Pînă la 5 octombrie 1957, scrie Chester Bowles, fostul ambasador al S.U.A. în India, în cartea sa intitulată „Ileile, oamenii și lumea“, nimeni nu se îndoaia de supremația industrială, militară și științifică a Americii. Deodată însă a apărut sputnik și milioanele de oameni și-au pus întrebarea: nu cumva comunismul, în ultima analiză, este sistemul care va învinge?“

— Această întrebare a căpătat o circulație tot atît de largă ca și dilema hamletiană „a fi sau a nu fi“. Ea nu părăsește o clipă paginile presei americane. Politicieni, militari, savanți, publiciști încearcă, fiecare în felul său, să ofere un răspuns la această întrebare. După remarcă spirituală a lui Drew Pearson, observator al ziarului „Daily Mirror“, în S.U.A. acționează astăzi așanumita campanie a „sincerității“. Articolul mai sus amintitul general Gavin, constituie o manifestare a acestui plan.

În campania „sincerității“, alături de unele luări de poziție cu adevărat obiective, se mai strecoară și... minciuna, camuflată sau necamuflată.

Căci iată ce spun autorii acestor mărturisiri: Da, e adevărat că Uniunea Sovietică ne-a luat-o înainte în ceea ce privește tehnica rachetelor, a lansării sateliților, lunecilor, în studiarea cosmosului. Dar în toate celelalte domenii, noi ne situăm în frunte.

Noivitatea acestor raționamente este evidentă. După cum se știe, marele savant francez Cuvier a reușit să reconstituie după un singur os scheletul unor animale preistorice. Dacă savanții viitorului vor găsi racheta cosmică sovietică model 1959, aceștia, la fel ca și Cuvier, vor putea reface fără greș tabloul tehnicii sovietice din zilele noastre. După cum o picătură de apă oglindește oceanul, tot astfel sputnicul și lunicii oglindește uriașele succese ale Patriei noastre socialiste, pe întregul front al științei și tehnicii. Un alt autor de articole din seria cuprinsă în campania „sincerității“, Erik Johnston, mare businessman și consilier al președintelui S.U.A., se vede nevoit să recunoască temeinicia acestui raționament. „Rușii, scrie el, au lansat o rachetă în Cosmos, fapt care a zguduit întreaga lume. În clipa de față ei se pregătesc să lanseze alte rachete — rachete economice, care o vor zgudui într-o și mai mare măsură“. Cu această afirmație trebuie să fim de acord: oare planul nostru septenal nu este o rachetă cu șapte trepte menit să plaseze Uniunea Sovietică pe orbita comunismului?!

În încercările sale de a explica de ce „elefantul rus este mult mai mare și mult mai sprinten decît elefantul nostru“, generalul Gavin folosește o argumentație cu totul desuetă. El declară că elefantul rus (adică tehnica rachetelor) ar fi hrănit în dauna cetățenilor, în timp ce americanii nu sînt dispuși

să-și strîngă cureaua de dragul elefantului lor. Această argumentație „subțire“ ca și pielea pachidermului în discuție, nu rezistă însă în fața faptelor. Într-adevăr, în timp ce S.U.A. cheltuiesc în scopuri militare peste 76 la sută din bugetul lor, Uniunea Sovietică cheltuiește doar 13 la sută. Și apoi, după cum știm, nu ministrul de comerț al U.R.S.S., ci ex-ministrul de comerț al S.U.A. a fost acela care a lansat nu de mult, într-o nouă formulare, vechea lozincă hitleristă: „Mai multe tunuri și mai puțină carne“. Așa stau lucrurile în ceea ce privește nutriția celor doi pachidermi.

Condițiunile în care lucrează oamenii de știință sovietici și, ceea ce este și mai important, condițiunile în care acești oameni se formează, nu suferă comparație cu cele existente în S.U.A. După cum a recunoscut însuși președintele Eisenhower în discursul său ținut la Oklahoma-City: „Uniunea Sovietică dispune în prezent de un număr mult mai mare de savanți și ingineri decît Statele Unite. În aceste domenii, Uniunea Sovietică califică cadrele ei de specialiști într-un ritm mult mai rapid decît la noi“. Eisenhower a subliniat de asemenea că creșterea cadrelor tehnico-științifice în U.R.S.S. „se face nu în dauna calității“.

Iată dar că cei care la Huntsville au lîșat momia bietului Wilson, nu au avut dreptate, pentru că vina rămirii în urmă a S.U.A. față de Uniunea Sovietică n-o purta domnul Wilson, ci sistemul pe care îl reprezintă. Înainte de a deveni ministrul de Război al S.U.A., Wilson a condus marile concern americane „General Motors“ și toate încercările lui de a întrece Uniunea Sovietică dăduseră greș. Urmașul său, regele sâpunului, McElroy, n-a făcut nici el mare lucru. Tentativele lui s-au spulberat la rîndul lor, ca niște baloane de săpun. Astăzi, postul de ministru de război este ocupat de Gates, un bancher milionar din Pennsylvania, despre care se spune că se dă în vînt după gulere de modă veche. Ne îndoiim că această preferință îl va ajuta să întreacă Uniunea Sovietică în domeniul tehnicii moderne.

Problema nu stă în oameni, chiar dacă aceștia sînt miniștri. Vorbind la uzina „Ganz Mavag“ din Budapesta, N. S. Hrușciiov a spus următoarele: „Burghezia afirmă că clasa muncitoare este incapabilă să conducă statul, că nu va putea să organizeze economia, să dezvolte știința și cultura. Oare a cui știință a deschis drumul spre Lună și a cui știință se zbate în zădar să-și desprindă racheta de Pămînt pentru a o trimite în Lună? Clasa muncitoare, oamenii muncii sovietici și-au demonstrat priceperea și în această problemă“. Iată de ce, ca să folosim cuvintele lui N. S. Hrușciiov, „Forțele noastre sînt mai puternice decît forțele imperialismului. Armamentul nostru este mai bun decît al imperialiștilor. Rachetele noastre sînt pe Lună, iar rachetele lor — în apă!“.

Și, în sfîrșit, încă o chestiune. Cavalerii „războiului rece“, precum și inspiratorii acestora — monopolurile de armament — sînt cit se poate de neliniștiți de actuala încălzire a atmosferei internaționale. Ei folosesc toate mijloacele posibile pentru a opri acest proces. Printre aceste mijloace de tristă faimă, un loc de frunte îl ocupă isteria războinică. Pentru aștirea ei sînt folosite pînă și realizările tehnico-științifice ale Uniunii Sovietice. De acest lucru nu este greu să ne convingem, chiar și în urma lecturii articolului lui Gavin. Numele autorului este și el cit se poate de semnificativ: Gavin se bucură în S.U.A. de faima unui militarist înveterat.

Dar, după cum se știe, fiecare rău își are și partea sa bună. În suși strigătul pornit din adîncul sufletului domnului Gavin, indiferent dacă a dorit asta sau nu, este o recunoaștere obiectivă a faptului că elefantul american îi vine tot mai greu să se măsoare cu cel sovietic.

M. Sturua

SĂPTĂMÎNA